

ISSN 1640-7679

Biuletyn

Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Łodzi

5-6/2019

27 czerwca
Światowy Dzień
Walki z Cukrzycą

Kalendarium pracy
ORPIP w Łodzi
w okresie
od 17.01.2019 r.
do 05.06.2019 r.

4

Opinia w sprawie podania
iniekcji domięśniowej
produktów leczniczych
Olfen 75 mg
i Dicloratio 75 mg
w domu pacjenta

7

XXII Zjazd
Polskiego Towarzystwa
Pielęgniarek
Epidemiologicznych

12

Majówka 2019

24

IV Konferencja Naukowo-Szkoleniowa • „Praktyczne aspekty prawne i organizacyjne w pracy pielęgniarki operacyjnej” • 5 kwietnia 2019 r. • Łódź

Konferencja • „Pielęgniarko, bądź bezpieczna w pracy, odpowiadasz za bezpieczeństwo swoich koleżanek” • 4 kwietnia 2019 r. • Łódź

Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Łodzi

Przewodnicząca ORPiP w Łodzi
Agnieszka Kałużna

Wiceprzewodnicząca ORPiP w Łodzi
Joanna Gąsiorowska (pielęgniarka)

Wiceprzewodnicząca ORPiP w Łodzi
Bożena Pawłowska (położna)

Sekretarz ORPiP w Łodzi
Maria Kowalczyk

Skarbnik ORPiP w Łodzi
Maria Cianciara

Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej
Małgorzata Pniak
dyżuruje w II i IV wtorek miesiąca
w godz. 13.00–15.00
tel. 42 633 23 94

Przewodnicząca Okręgowego Sądu Pielęgniarek i Położnych
Edyta Ziemkiewicz
dyżuruje w I i III czwartek miesiąca
w godz. 15.00–17.00

Redaktor Naczelny „Biuletynu”
Joanna Gąsiorowska
e-mail: biuletyn@oipp.lodz.pl; tel. 42 633 69 63 w. 10

Biuro Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Łodzi
ul. Emilii Plater nr 34, 91-762 Łódź
tel. 42 633 69 63; 42 633 71 06; fax 42 633 68 74
czynne: wtorek: 10.00–18.00; środa, czwartek, piątek: 8.00–16.00;
poniedziałek – dzień bez interesantów
www.oipp.lodz.pl; e-mail: biuro@oipp.lodz.pl
– *przyjmowanie wniosków o dofinansowanie udziału w kształceniu podyplomowym*

Konto bieżące OIPIP
Santander Bank Polska SA, ul. Sienkiewicza 24, II Oddział w Łodzi
20 1090 1304 0000 0000 3000 3869

Prawo wykonywania zawodu
poniedziałek: dzień bez interesantów; wtorek: 10.00–17.45
środa, czwartek 8.00–15.45; piątek: dzień bez interesantów
tel. 42 633 32 13

Kształcenie podyplomowe
wtorek: 10.00–18.00; środa, czwartek, piątek: 8.00–16.00
tel. 42 639 92 62

Biblioteka OIPIP
poniedziałek, środa, czwartek, piątek: 8.00–16.00;
wtorek: 10.00–18.00

Pośrednictwo pracy i dział socjalny
wtorek: 11.00–18.00; czwartek: 9.00–16.00
tel. 42 633 23 94

Mecenas
wtorek: 14.00–18.00, czwartek: 12.00–14.00
tel. 42 633 71 06

Kasa
poniedziałek: nieczynna
wtorek: 12.00–17.00; środa: 8.30–12.00, czwartek: 12.00–15.00;
piątek: nieczynna
tel. 42 639 92 76

W NUMERZE:

SERWIS INFORMACYJNY 2

PRAKTYKA ZAWODOWA 8

SZKOLENIA, KURSY, KONFERENCJE 12

GŁOS ZE ŚRODOWISKA 24

PODZIĘKOWANIA 27

POŻEGNANIA 28

KOMUNIKAT

Uprzejmie informujemy,
iż Biuro Okręgowej Izby
Pielęgniarek i Położnych w Łodzi
w miesiącu lipcu i sierpniu we wtorki
będzie czynne w godzinach 8.00-16.00

Wydawca: Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Łodzi
Adres redakcji: 91-762 Łódź, ul. Emilii Plater 34
tel. 42 633 69 63 w. 10; fax 42 633 68 74;
e-mail: biuletyn@oipp.lodz.pl
Redaktor Naczelny: Joanna Gąsiorowska
Bank Zdjęć Photogenica: okładka, s. 5, 22, 26
Do użytku wewnętrznego. Otrzymują bezpłatnie członkowie OIPIP.
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania nadesłanych
materiałów oraz zmiany tytułów, nie zwraca materiałów
niezamówionych, nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń.
ISSN: 1640-7679
Skład: OIPIP – Agnieszka Wypych
Nakład: 3700 egzemplarzy
Druk: BiK – M. Bernaciak, tel. 42 676 07 78, biuro@drukarnia-bik.pl

Z PRAC OKRĘGOWEJ RADY

**XXIII posiedzenie ORPiP
w dniu 10 kwietnia 2019 r.**

- ▶ Stwierdzono prawo wykonywania zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza i dokonano wpisu do rejestru pielęgniarek/pielęgniarszy OIPiP w Łodzi – 26 pielęgniarek i 10 pielęgniarszy.
- ▶ Stwierdzono prawo wykonywania zawodu położnej i dokonano wpisu do rejestru położnych OIPiP w Łodzi – 1 położną.
- ▶ Wpisano pielęgniarki do rejestru pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 2 pielęgniarki.
- ▶ Wpisano położną do rejestru położnych OIPiP w Łodzi – 1 położną.
- ▶ Wykreślono pielęgniarkę z rejestru pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 1 pielęgniarkę, zgodnie z wnioskiem.
- ▶ Wydłużono termin ważności zaświadczenia o prawie wykonywania zawodu pielęgniarki – 1 pielęgniarsce.
- ▶ Dokonano wpisu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą pielęgniarek i położnych OIPiP w Łodzi – 2 praktyk pielęgniarek, 1 praktyki położnej wykonywanych w podmiotach leczniczych.
- ▶ Dokonano zmiany wpisu w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 1 praktyki pielęgniarki, w zakresie miejsca wykonywania praktyk.
- ▶ Podjęto decyzje dotyczące przeszkolenia po przerwie w wykonywaniu zawodu pielęgniarki, położnej, zgodnie z Programem przeszkolenia, sposobu i trybu odbywania oraz zaliczenia przeszkolenia przez pielęgniarkę lub położną, które nie wykonują zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat:
  - skierowano na przeszkolenie – 1 pielęgniarkę.
- ▶ Dokonano wpisu w SMK 1 kursu kwalifikacyjnego oraz wpisu zmiany danych dla 2 kursów specjalistycznych w rejestrze organizatorów kształcenia OIPiP w Łodzi, zgodnie z wnioskiem 1 organizatora.
- ▶ Rozpatrzono 1 odwołanie od decyzji odmownej i przyznano dofinansowanie do kursu kwalifikacyjnego i uchylono wcześniejszą decyzję odmowną.
- ▶ Odmówiono 1 członkowi OIPiP w Łodzi przyznania zapomogi losowej, ze względów regulaminowych – brak regularnego opłacania składek członkowskich przez okres co najmniej 2 lata przed złożeniem wniosku.
- ▶ Zatwierdzono:
  - koszty organizacyjne corocznych obchodów „Dnia z Pielęgniarką i Położną” w Manufakturze w Łodzi, w dniu 25 maja 2019 r. oraz II Konferencji „Aktualne zagadnienia we współczesnym pielęgniarstwie i położnictwie z perspektywy Konsultantów Wojewódzkich”

- dla pielęgniarek i położnych województwa łódzkiego w dniu 30.05.2019 r.;
- zakup 40 egz. książki o położnej – Słudze Bożej Stanisławie Leszczyńskiej „Macierzyńska Miłość Życia”;
- plan kontroli organizatorów kształcenia podyplomowego wpisanych do rejestru OIPiP w Łodzi w 2019 r.;
- koszty zakupu sprzętu na zajęcia dydaktyczne – praktyczne, warsztaty do działu kształcenia OIPiP, celem zapewnienia jakości prowadzonego kształcenia podyplomowego, zgodnie z programami kursów i szkoleń;
- skład osobowy 1 komisji kwalifikacyjnej i 2 komisji egzaminacyjnych dla 3 kursów specjalistycznych – realizowanych w zakładach/OIPiP;
- kadrę dydaktyczną dla 1 szkolenia specjalistycznego i 2 kursów specjalistycznych w OIPiP w Łodzi oraz w zakładach;
- zmiany planu szkoleń i kursów organizowanych przez OIPiP w Łodzi poprzez dodanie 1 edycji kursu specjalistycznego w zakresie RKO organizowanego, zgodnie z wnioskiem w zakładzie;
- koszty rozszerzenia sieci bezprzewodowej i poprawienia zarządzania jej infrastrukturą w OIPiP;
- koszty termomodernizacji budynku OIPiP, doposażenia miejsc noclegowych, wykonania dokumentacji projektowej wykonania parkingu i prac budowlanych w niniejszym zakresie.
- ▶ Wytypowano przedstawicieli ORPiP do:
  - 5 komisji egzaminacyjnych dla 2 kursów specjalistycznych i 3 kursów kwalifikacyjnych, zgodnie z wnioskami 1 organizatora kształcenia podyplomowego.

**XLIII posiedzenie Prezydium ORPiP
w dniu 25 kwietnia 2019 r.**

- ▶ Stwierdzono prawo wykonywania zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza i dokonano wpisu do rejestru pielęgniarek/pielęgniarszy OIPiP w Łodzi – 8 pielęgniarek i 6 pielęgniarszy.
- ▶ Wpisano pielęgniarki do rejestru pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 3 pielęgniarki.
- ▶ Wykreślono pielęgniarki z rejestru pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 3 pielęgniarki, zgodnie z wnioskami.
- ▶ Wykreślono położne z rejestru położnych OIPiP w Łodzi – 2 położne, zgodnie z wnioskami.
- ▶ Dokonano wpisu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą pielęgniarek i położnych OIPiP w Łodzi – 7 praktyk pielęgniarek, 1 praktykę pielęgniarszą i 1 praktykę położnej, wykonywanych w podmiotach leczniczych.

- ▶ Dokonano zmiany wpisu w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 1 praktyki pielęgniarki, w zakresie miejsca wykonywania praktyki.
- ▶ Podjęto decyzje dotyczące przeszkolenia po przerwie w wykonywaniu zawodu pielęgniarki, położnej, zgodnie z Programem przeszkolenia, sposobu i trybu odbywania oraz zaliczenia przeszkolenia przez pielęgniarkę lub położną, które nie wykonują zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat:
  - skierowano na przeszkolenie – 3 pielęgniarki i 1 położną;
  - wydano zaświadczenia o odbyciu przeszkolenia – 1 pielęgniarsce.
- ▶ Dokonano wpisu w SMK 4 szkoleń specjalistycznych w rejestrze organizatorów kształcenia OIPiP w Łodzi, zgodnie z wnioskiem 1 organizatora.
- ▶ Odmówiono 2 członkom OIPiP w Łodzi przyznania zapomóg losowych, ze względów regulaminowych – opisane okoliczności nie spełniają wymogów regulaminowych.
- ▶ Przyznano 1 osobie dofinansowanie do udziału w konferencji, zgodnie z regulaminem.
- ▶ Zatwierdzono:
  - skład osobowy 13 komisji egzaminacyjnych dla 5 szkoleń specjalistycznych i 8 kursów specjalistycznych – realizowanego w OIPiP i zakładach;
  - kadrę dydaktyczną dla 1 kursu specjalistycznego realizowanego w zakładzie;
  - honorarium dla 5 autorów artykułów opublikowanych w Biuletynie OIPiP Nr 3–4/2019;
  - objęcie patronatem honorowym OIPiP wydarzenia Hipokrates Województwa Łódzkiego 2019;
  - propozycję kandydatury do pełnienia funkcji konsultanta krajowego w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki;
  - sfinansowanie 2 przedstawicielom OIPiP udziału w VI Ogólnopolskiej Konferencji Pielęgniarstwo Pediatryczne – Nowe Wyzwania organizowanej przez Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Pediatrycznych w Ostródzie, w dniach 10–11.06.2019 r.
- ▶ Wytypowano przedstawicieli ORPiP do 8 komisji egzaminacyjnych dla 6 kursów specjalistycznych i 2 kursów kwalifikacyjnych, zgodnie z wnioskiem organizatora kształcenia podyplomowego.

**XLIV posiedzenie Prezydium ORPiP
w dniu 22 maja 2019 r.**

- ▶ Stwierdzono prawo wykonywania zawodu pielęgniarki i dokonano wpisu do rejestru pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 9 pielęgniarek.
- ▶ Wpisano pielęgniarki do rejestru pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 3 pielęgniarki.

- ▶ Wykreślono pielęgniarkę z rejestru pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 1 pielęgniarkę.
- ▶ Wykreślono położne z rejestru położnych OIPiP w Łodzi – 2 położne.
- ▶ Dokonano wpisu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 7 praktyk pielęgniarek, 1 praktykę pielęgniarszą i 1 praktykę położnej, wykonywanych w podmiotach leczniczych.
- ▶ Dokonano zmiany wpisu w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą pielęgniarek OIPiP w Łodzi – 1 praktyki pielęgniarsza w zakresie miejsca wykonywania praktyki.
- ▶ Podjęto decyzje dotyczące przeszkolenia po przerwie w wykonywaniu zawodu pielęgniarki, położnej, zgodnie z Programem przeszkolenia, sposobu i trybu odbywania oraz zaliczenia przeszkolenia przez pielęgniarkę lub położną, które nie wykonują zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat:
  - skierowano na przeszkolenie – 2 pielęgniarki;
  - wydano zaświadczenia o odbyciu przeszkolenia – 1 pielęgniarszowi i 1 położnej.
- ▶ Dokonano 1 wpisu kursu specjalistycznego i 1 zmiany danych w zakresie kursu kwalifikacyjnego w rejestrze organizatorów kształcenia OIPiP w Łodzi, zgodnie z wnioskiem organizatora.
- ▶ Przyznano członkom OIPiP w Łodzi 2 zapomogi losowe w wysokości: 1 × 2500 zł i 1 × 1500 zł.
- ▶ Przyznano 2 osobom dofinansowanie do udziału w konferencji i odmówiono 1 osobie przyznania dofinansowania udziału kursie specjalistycznym, ze względów regulaminowych – kurs był organizowany z budżetu OIPiP.
- ▶ Zatwierdzono:
  - składy osobowe 2 komisji egzaminacyjnych dla 2 kursów specjalistycznych (1 w OIPiP i 1 w zakładzie);
  - kadrę dydaktyczną dla 2 szkoleń specjalistycznych i 3 kursów specjalistycznych realizowanych w OIPiP w Łodzi i zakładzie;
  - zakup publikacji – tomika wierszy pt. „Wyrzucić siebie. Pobądź ze sobą” Urszuli Krzyżanowskiej-Łagowskiej (I Prezes NRPiP);
  - zakup filtrów prywatyzujących do monitorów w OIPiP, zgodnie z przepisami RODO.
- ▶ Wytypowano przedstawicieli ORPiP do:
  - 6 komisji egzaminacyjnych dla 2 kursów specjalistycznych i 2 kursów kwalifikacyjnych, zgodnie z wnioskiem organizatora kształcenia podyplomowego;
  - składu osobowego komisji konkursowej na stanowiska kierownicze w podmiocie leczniczym – 1 Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa.

Kalendarium pracy ORPiP w Łodzi w okresie od 17.01.2019 r. do 05.06.2019 r.

Lp.	Temat	Data	Miejsce	Imię i Nazwisko Członka ORPiP
1.	Udzielenie wywiadu dla TVP Łódź dotyczącego norm zatrudnienia pielęgniarek i położnych obowiązujących od 01.01.2019 r. wprowadzonych Rozporządzeniem Ministra Zdrowia ws. świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego	17.01.2019 r.	TVP Łódź ul. Narutowicza 13 Łódź	Agnieszka Kałużna
2.	Uroczyste wręczenie dyplomów absolwentom Wydziału Nauk o Zdrowiu oraz nadaniu symboli zawodowych absolwentom kierunku Pielęgniarstwo i Położnictwo	18.01.2019 r.	Centrum Dydaktyczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi ul. Pomorska 251 Łódź	Joanna Gąsiorowska
3.	Spotkanie z ks. prałatem Kanclerzem Kurii Zbigniewem Traczem w sprawie omówienia procesu beatyfikacji oraz pielgrzymki do grobu Sługi Bożej Stanisławy Leszczyńskiej	04.02.2019 r.	Kuria Archidiecezji Łódzkiej ul. ks. I. Skorupki 3 Łódź	Agnieszka Kałużna Maria Kowalczyk
4.	Posiedzenie NRPiP	14.02.2019 r.	CKA – Mrówka ul. Przekorna 33 Warszawa	Agnieszka Kałużna
5.	Uroczystość wręczenia nagród laureatom w konkursie „Przyjazny dla Pacjenta” organizowanych przez „Dziennik Łódzki” i ŁOW NFZ	01.03.2019 r.	Hotel Ambasador Premium ul. Kilińskiego 145 Łódź	Lucyna Okulska
6.	XXXVI Okręgowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych	05.03.2019 r.	Urząd Miasta Łodzi ul. Piotrkowska 104 Łódź	Delegaci OIPiP w Łodzi
7.	Msza św. w intencji beatyfikacji Sługi Bożej Stanisławy Leszczyńskiej – położnej. Pielgrzymka do grobu Stanisławy Leszczyńskiej	05.03.2019 r.	Kościół WNMP ul. Kościelna 8/10 Łódź	Przedstawiciele NRPiP, Przedstawiciele ORPiP z obszaru działania 45 samorządów zawodowych, Przedstawiciele OZZPiP Region Łódzki, Członkowie Komisji Położnych przy ORPiP w Łodzi, Rodzina Stanisławy Leszczyńskiej, Mieszkańcy Łodzi, Członkowie samorządu zawodowego
8.	XXVIII Okręgowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych OIPiP w Elblągu Przekazanie przez Przewodniczącą Agnieszkę Kałużną obrazu Sługi Bożej Stanisławy Leszczyńskiej	09.03.2019 r.	Hotel Młyn ul. T. Kościuszki 132 Elbląg	Agnieszka Kałużna

9.	Spotkanie ze studentami w Oddziale Pielęgniarstwa i Położnictwa Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi	11.03.2019 r.	Centrum Dydaktyczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi Aula 1000 ul. Pomorska 251 Łódź	Iwona Sobczak-Zurecka – Przewodnicząca Komisji Pielęgniarek Operacyjnych przy OIPiP w Łodzi
10.	Posiedzenie Komisji Zdrowia i Opieki Społecznej Rady Miejskiej w Łodzi	20.03.2019 r.	Urząd Miasta Łodzi ul. Piotrkowska 104 Łódź	Maria Kowalczyk
11.	Uroczyste otwarcie Centrum Symulacji Medycznej Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi	29.03.2019 r.	AHE ul. Rewolucji 1905r 52 Łódź	Maria Cianciara
12.	Jubileuszowa XXV Łódzka Konferencja Kardiologiczna	30.03.2019 r.	Centrum Dydaktyczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi Aula 1000 ul. Pomorska 251 Łódź	Halina Gmaj-Budziarek
13.	XXXIII Okręgowy Zjazd Pielęgniarek i Położnych OIPiP w Gdańsku. Przekazanie przez Przewodniczącą Agnieszkę Kałużną obrazu Sługi Bożej Stanisławy Leszczyńskiej	30.03.2019 r.	Hotel Novotel Marina ul. Jelitkowa 20 Gdańsk	Agnieszka Kałużna
14.	XXXVII Okręgowy Zjazd Lekarzy OIL w Łodzi	30.03.2019 r.	Hotel Wodnik Słok k/Belchatowa	Anna Krystek
15.	XI Zjazd Sprawozdawczo-Wyborczy Lekarzy Weterynarii ŁIL-W	31.03.2019 r.	Hotel Holiday ul. Piotrkowska 229/231 Łódź	Maria Kowalczyk
16.	Konferencja: „Pielęgniarko, bądź bezpieczna w pracy! Odpowiadasz za bezpieczeństwo pracy swoich koleżanek” organizowanej przez Komisję Kształcenia, Promocji i Rozwoju Zawodowego we współpracy z Oddziałem Pielęgniarstwa i Położnictwa Wydziału Nauk o Zdrowiu UM w Łodzi i Polskim Towarzystwem Pielęgniarskim – Oddział w Łodzi	04.04.2019 r.	Centrum Kliniczno- Dydaktyczne UM w Łodzi ul. Pomorska 251 Łódź	Joanna Gąsiorowska, członkowie Komisji Kształcenia i Promocji Zawodu przy OIPiP w Łodzi, członkowie samorządu zawodowego
17.	Ogólnopolskie Spotkanie Wojewódzkich Forum/ Porozumień Zawodów Zaufania Publicznego: „Odpowiedzialność społeczna zawodów zaufania publicznego”	05.04.2019 r.	Warszawski Uniwersytet Medyczny ul. Żwirki i Wigury 62 Warszawa	Halina Gmaj-Budziarek, Anna Janota
18.	IV Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „Praktyczne aspekty prawne i organizacyjne w pracy pielęgniarki operacyjnej”	05.04.2019 r.	Hotel Andel's ul. Ogrodowa 17 Łódź	Agnieszka Kałużna, Maria Kowalczyk, Iwona Zurecka-Sobczak, członkowie Komisji Pielęgniarek Operacyjnych przy OIPiP w Łodzi, członkowie samorządu zawodowego
19.	Posiedzenie Prezydium NRPiP	09.04.2019 r.	NIPiP ul. Pory 78 Warszawa	Agnieszka Kałużna

20.	Posiedzenie Prezydium NR PiP	07.05.2019 r.	NIPiP ul. Pory 78 Warszawa	Agnieszka Kałużna
21.	Uroczystość wręczenia dyplomów i czepkowania Absolwentom Pielęgniarstwa I stopnia Wydziału Zdrowia i Nauk Społecznych WSPS w Dąbrowie Górniczej	10.05.2019 r.	Dom Nauczyciela ul. Sienkiewicza 16 Piotrków Trybunalski	Małgorzata Pniak
22.	Obchody Międzynarodowego Dnia Pielęgniarki i Położnej organizowane przez Warszawską Okręgową Radę Pielęgniarek i Położnych. Przekazanie przez Przewodniczącą Agnieszkę Kałużną obrazu Sługi Bożej Stanisławy Leszczyńskiej	15.05.2019 r.	Teatr Roma ul. Nowogrodzka 42 Warszawa	Agnieszka Kałużna
23.	Obchody Międzynarodowego Dnia Pielęgniarki i Położnej organizowane przez Warszawską Radę Pielęgniarek i Położnych w Częstochowie. Przekazanie przez Przewodniczącą Agnieszkę Kałużną obrazu Sługi Bożej Stanisławy Leszczyńskiej	17.05.2019 r.	Teatr im. A. Mickiewicza ul. Kilińskiego 15 Częstochowa	Agnieszka Kałużna
24.	Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Pielęgniarstwo w perspektywie XXI wieku. Wartości, Praca. Zdrowie” zorganizowana z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Pielęgniarki i Dnia Położnej. Przekazanie przez Przewodniczącą Agnieszkę Kałużną obrazu Sługi Bożej Stanisławy Leszczyńskiej.	21.05.2019 r.	Wyższa Szkoła Agrobiznesu ul. Studencka 19 Łomża	Agnieszka Kałużna
25.	VIII Posiedzenie Rady Łódzkiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia	23.05.2019 r.	Siedziba ŁONFZ ul. Kopcińskiego 58 Łódź	Halina Gmaj-Budziarek
26.	Obchody 20-lecia działalności Stowarzyszenia Opieki Hospicyjnej Powiatu Pabianickiego	24.05.2019 r.	Fabryka Wełny ul. Grobelna 4 Pabianice	Agnieszka Kałużna
27.	Obchody Międzynarodowego Dnia Pielęgniarki i Dnia Położnej „Dzień z Pielęgniarką i Położną”	25.05.2019 r.	Rynek Manufaktury ul. Karskiego 5 Łódź	Członkowie ORPiP, Członkowie organów, komisji problemowych, pielęgniarki i położne
28.	Konferencja „Aktualne zagadnienia we współczesnym pielęgniarstwie i położnictwie z perspektywy konsultantów wojewódzkich”	30.05.2019 r.	Urząd Miasta Łodzi ul. Piotrkowska 104 Łódź	Agnieszka Kałużna, Konsultanci Wojewódzcy w Dziedzinach Pielęgniarstwa i Położnictwa, Członkowie samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych
29.	I Nadzwyczajny Zjazd Pielęgniarek i Położnych VII Kadencji	04–05. 06.2019 r.	Hotel Airport Okęcie ul. 17 stycznia 24 Warszawa	Delegaci OIPiP w Łodzi na KZPiP

Opinia w sprawie podania iniekcji domięśniowej produktów leczniczych Olfen 75 mg i Dicloratio 75 mg w domu pacjenta

W odpowiedzi na prośbę dotyczącą wydania opinii w sprawie podania iniekcji domięśniowej produktów leczniczych Olfen 75 mg i Dicloratio 75 mg w domu pacjenta, w gabinecie POZ przez pielęgniarkę podstawowej opieki zdrowotnej proszę o przyjęcie:

Podawanie leków przez pielęgniarkę regulują m.in. następujące przepisy prawne:

Art. 4.1 ustawy z dnia 15.07.2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej stanowi, że wykonywanie zawodu pielęgniarki polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, a m.in. realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji. (rodzaj i zakres świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych, które mogą być udzielane bez zlecenia lekarskiego przez pielęgniarkę i położną określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28.02.2017 r.)

Zgodnie z art. 15.1 ww. ustawy pielęgniarka wykonuje zlecenia lekarskie zapisane w dokumentacji medycznej (zapis nie dotyczy zleceń wykonywanych w stanach nagłego zagrożenia życia). Zlecenie lekarskie powinno zawierać: oznaczenie świadczeniodawcy, dane świadczeniobiorcy (imię, nazwisko, pesel, adres zamieszkania), nazwę zleconego leku, dawkę, drogę podania, czasookres stosowania, warunki podania leku (w gabinecie, w domu chorego), podpis i pieczętkę lekarza zlecającego, datę zlecenia.

Wzór skierowania na realizację zleceń pozostających w zakresie zadań pielęgniarki POZ, położnej POZ, pielęgniarki medycyny szkolnej jest zawarty w załączniku do Zarządzenia Nr 120/2018/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

Za zlecenie lekarskie odpowiedzialność ponosi lekarz.

Zgodnie z ustawą Prawo farmaceutyczne z 6.09.2001 r. (z późn. zm.) szczegółowe informacje dotyczące m.in. dawkowania, sposobu podawania leków z uwzględnieniem wszystkich informacji mających wpływ na bezpieczeństwo i skuteczność produktu leczniczego zawarte są w Charakterystyce Produktu Leczniczego (które są publikowane na stronie Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych). Każdy produkt leczniczy dopuszczony do obrotu musi posiadać ChPL.

W przypadku Olfenu 75, roztwór do wstrzykiwań w ww. charakterystyce zapisano: „Ze względu na możliwość wystąpienia reakcji anafilaktycznych, również wstrząsu, pacjenci muszą być pod obserwacją przez co najmniej godzinę po wstrzyknięciu domięśniowym produktu Olfen 75, w pobliżu działającej aparatury ratowniczej. Powyższe postępowanie należy wyjaśnić pacjentowi.”

Charakterystyka Produktu Leczniczego Dicloratio 75 mg zawiera m.in. zapis: „W związku z możliwością wystąpienia reakcji anafilaktycznej, w tym wstrząsu anafilaktycznego, musi być dostępny prawidłowo funkcjonujący sprzęt niezbędny w nagłych przypadkach. Pacjenta należy obserwować, co najmniej 1 godzinę, po wstrzyknięciu produktu leczniczego.”

Pielęgniarka POZ realizuje zlecenia lekarskie w gabinecie pielęgniarki POZ i w domu chorego w oparciu o rozporządzenie MZ z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2013 r. poz. 1248, tekst jednolity Dz.U. 2016 r. poz. 86). Rozporządzenie to wskazuje wyposażenie gabinetu pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej oraz neseseru pielęgniarskiego.

Nadmieniam, że aparatura ratownicza nie wchodzi w skład wyposażenia gabinetu pielęgniarki POZ ani nesesera pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej.

Przed podaniem leku pielęgniarka powinna się zapoznać z informacjami zawartymi w Charakterystyce Produktu Leczniczego i bezwzględnie przestrzegać zaleceń producenta. Jeżeli zlecenie jest sprzeczne z warunkami podania leku, kategorią dostępności leku, informacjami zawartymi w ChPL pielęgniarka ma prawo odmówić podania leku. Zgodnie z art. 12.1 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej, pielęgniarka, położna mogą odmówić wykonania zlecenia lekarskiego oraz wykonania innego świadczenia zdrowotnego niezgodnego z ich sumieniem lub zakresem posiadanych kwalifikacji, podając niezwłocznie przyczynę odmowy na piśmie przelożonemu lub osobie zlecającej. Pielęgniarka ma obowiązek niezwłocznego uprzedzenia pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego bądź opiekuna faktycznego o takiej odmowie i wskazania realnej możliwości uzyskania tego świadczenia u innej pielęgniarki, położnej lub w podmiocie leczniczym. W przypadku odstąpienia od realizacji świadczeń zdrowotnych, pielęgniarka i położna mają obowiązek uzasadnić i odnotować te fakt w dokumentacji medycznej.

W przypadku wątpliwości dotyczących podawania leków o nazwie Olfen 75 mg i Dicloratio 75 mg ma zastosowanie opinia Konsultanta Wojewódzkiego w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego mgr Alicji Stanikowskiej wydana na podstawie ww. przepisów prawnych oraz zapisów zawartych w Charakterystykach Produktów Leczniczych.

Nadmieniam, że trwają przygotowania nad opracowaniem opinii konsultanta krajowego w sprawie podawania leków o nazwie Olfen 75 i Dicloratio 75 przez pielęgniarki POZ.

Konsultant Wojewódzki
w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego dla woj. łódzkiego
mgr Barbara Mucha

Sposób żywienia a Jaskra Prosta Otwartego Kąta (JPOK)

cz. 2

HALINA OLSZEWSKA

Dokładna etiopatogeneza JPOK, mimo intensywnych i wnikliwych badań naukowych, jest dalej niejasna, a w niektórych kwestiach wręcz niezrozumiała. Neuropatia jaskrowa jest odzwierciedleniem zmian chorobowych zachodzących w całym organizmie człowieka.

Mimo że jaskrę znamy od ponad 150 lat, to do dnia dzisiejszego nieznany jest patomechanizm śmierci komórek zwojowych siatkówki i nerwu wzrokowego. Na podstawie wcześniejszych publikacji naukowych, jaskrę utożsamiano tylko z wysokim ciśnieniem wewnątrzgałkowym (CW), które uważa się nadal za najważniejszy z czynników wywołujących chorobę. Jedynie 5 proc. chorych ma bardzo wysokie CW, podczas, gdy u około 75 proc. pacjentów nie odnotowuje się żadnej zmiany jego parametru. Oprócz czynników mechanicznych i naczyniowych zaliczamy także wiek powyżej 40 r.ż., płęć żeńską, rasę czarną, czynniki genetyczne czy zaburzenia gospodarki lipidowej i węglowodanowej oraz inne czynniki jeszcze nie do końca poznane.

Jednakże brak wyżej wymienionych czynników, według niektórych badaczy, nie wyklucza rozwoju jaskry w przyszłości. Sugeruje się, że badania nad wykrywalnością jaskry powinny być dalej prowadzone w celu lepszego zrozumienia jej patomechanizmu.

Nie bez znaczenia w patomechanizmie jaskry odgrywają nieodpowiednie zachowania zdrowotne, tj.: niska aktywność fizyczna, złe nawyki żywieniowe, palenie tytoniu a także niedostateczna wiedza osób z JPOK o swojej chorobie.

Według WHO zachowania zdrowotne to ogół nawyków, zwyczajów i postaw człowieka odnoszących się do zdrowia jednostki lub całego społeczeństwa. Działania te mają za zadanie utrzymanie lub poprawę stanu zdrowia oraz zapobieganie chorobom przewlekłym. Działania zmierzające do poprawy zachowań zdrowotnych zostały zintensyfikowane

w Kanadzie od opublikowania raportu Lalonde'a. Raport ten został opublikowany i wdrożony w życie w wielu krajach. Lalond wyróżnił trzy obszary, które mają wpływ na stan zdrowia człowieka: obszar biologii i genetyki, obszar środowiskowy (zawierający takie czynniki, jak: czynniki ekonomiczne, społeczne, kulturowe i fizyczne) oraz obszar organizacji systemu ochrony zdrowia. Zdaniem badaczy zachowania zdrowotne to działania, które sprzyjają zdrowiu. Są to działania prozdrowotne, pozytywnie wpływające na stan zdrowia. Celem działań prozdrowotnych jest utrwalenie oraz poprawa stanu zdrowia, niezależnie od intencji i stanu świadomości człowieka. Do działań tych można zaliczyć aktywność fizyczną, racjonalne żywienie, higienę osobistą, dbanie o własne bezpieczeństwo. Do działań negatywnych należą, między innymi: palenie tytoniu, alkoholizm, spożywanie innych substancji psychoaktywnych, nieodpowiednie zachowania seksualne czy zaniechanie działań prozdrowotnych. Zachowania zdrowotne uwarunkowane są indywidualnie i zależą od wieku, płci, rodzaju wykonywanej pracy zawodowej, miejsca zamieszkania czy sytuacji geopolitycznej (konflikty zbrojne lub katastrofy). Niektórzy autorzy twierdzą, że profesjonalna edukacja zdrowotna, tak wśród osób zdrowych jak i chorych przyczynia się do poprawy stanu zdrowia i poczucia lepszej jakości życia. Sugerują oni, że edukacja zdrowotna winna być integralną częścią systemu zdrowotnego państwa.

Badania zachowań zdrowotnych obecnie uważa się za ważną metodę pomiaru stanu zdrowia jednostki czy całej populacji. Stanowią one podstawę do planowania edukacji zdrowotnej, programów profilaktycznych oraz promocji zdrowia. Znajomość rzeczywistej skali zagrożenia ze strony jaskry i jej

następstw oraz poznanie czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na przebieg choroby, umożliwią zmniejszenie skutków jaskrowej neuropatii jaskrowej.

Podstawową zasadą prawidłowego rozwoju człowieka jest żywienie, które powinno zaspokajać zarówno jakościowe jak i ilościowe zapotrzebowanie na składniki pokarmowe. Spożywane pokarmy powinny dostarczać dostateczną ilość energii dla prawidłowego funkcjonowania organizmu, biorąc pod uwagę wiek, płęć, aktywność fizyczną i temperaturę otoczenia. Dobowe zapotrzebowanie dorosłego człowieka na energię nie powinno przekraczać 2300 kcal dla mężczyzn i 1900 kcal dla kobiet. Dieta powinna być bogata w witaminy i minerały. Codziennie winna zawierać dużo warzyw i owoców. W jej skład powinny wchodzić węglowodany o niskim indeksie glikemicznym, które są źródłem błonnika. Niezbędne jest również picie odpowiedniej ilości wody, codziennie 30 ml/kg/mc. Energia uzyskana ze spożytych posiłków w 57 proc. powinna pochodzić z węglowodanów, z tłuszczu 20–30 proc. a z białka 13–15 proc. Do podstawowych i niezbędnych składników odżywczych dla organizmu człowieka należy również woda i błonnik. Urozmaicenie spożywanych posiłków sprzyja zachowaniu odpowiednich proporcji między białkami, tłuszczami i węglowodanami. W dziennej racji pokarmowej ogólna zawartość białka powinna wynosić 13–15 proc. dziennego zapotrzebowania energetycznego, jednak z tym, że 50 proc. powinna pochodzić z białka zwierzęcego. Tłuszcze powinny stanowić nie więcej niż 30 proc. całkowitej ilości energii pożywienia, przy czym 30 proc. wszystkich spożywanych tłuszczów powinna pochodzić z tłuszczów roślinnych. Ilość węglowo-

danów nie powinna być mniejsza niż 55–57 proc. całkowitej ilości energii. Niezbędne jest spożywanie tłuszczu bogatego w kwasy omega-3, które mają działanie przeciwnowotworowe, zmniejszają ryzyko wtórnych i pierwotnych zawałów serca oraz korzystnie wpływają na funkcje poznawcze, osłabiając stany depresyjne i agresję. Udowodnionym jest fakt, że codzienna dieta wpływa na prawidłowy rozwój człowieka i powinna się składać z odpowiedniej proporcji składników zawierających białko, węglowodany, witaminy, mikro- i makroelementy i tłuszcze nasycone i nienasycone.

Nieodpowiednie proporcje składników w codziennej diecie powodują powstawanie i rozwój różnych chorób układu krążenia, prowadzą do otyłości i rozwoju miażdżycy oraz jaskry. Przekroczenie zapotrzebowania kalorycznego prowadzi do nadwagi i otyłości. Sposób żywienia odgrywa istotną rolę na wartości ciśnienia wewnątrzgałkowego, które jest uważane za jeden z najważniejszych czynników w inicjowaniu wystąpienia jaskry, udowodnili to autorzy w licznych pracach badawczych. Powszechnie znanym jest fakt, że nieprawidłowe nawyki żywieniowe i związana z tym nadwaga i otyłość mają istotny wpływ na powstanie miażdżycy i hipercholesterolemii oraz innych chorób przewlekłych. Nieodpowiednia dieta, bogata w cholesterol nie tylko predysponuje do rozwoju jaskry, ale także może być przyczyną zaburzeń widzenia kolorów. Miażdżycą w istotny sposób wpływa na stan naczyń całego organizmu, w tym i oka. Błazki miażdżycowe odkładają się na ścianach naczyń całego organizmu, skutkiem, czego dochodzi do stopniowego zwężenia tętnic i utraty ich elastyczności a w konsekwencji do ich zamknięcia, a tym samym znacznego podwyższenia CW i podwyższenia ryzyka wystąpienia JPOK. Udowodniono, że bogato cholesterolowa dieta wpływa na patomechanizm jaskry. Tej diecie sprzyja również występowanie cukrzycy, nadciśnienia tętniczego krwi i otyłości. Brak aktywności ruchowej a także złe nawyki żywieniowe, czyli spożywanie w codziennej diecie zbyt dużej ilości tłuszczów, które zawierają dużą ilość nasyconych kwasów tłuszczowych, węglowodanów (zwłaszcza cukrów prostych), powoduje większe ryzyko rozwoju chorób przewlekłych i jaskry. Otyłość będąca najczęściej skutkiem złego odżywiania przez jednych jest wymieniana jako czynnik rozwoju nie tylko różnych chorób przewlekłych, w tym i jaskry, ale i również powodem znacznego pogarszania jakości życia. Uczeni twierdzą, że otyłość wpływa na zwiększenie wartości ciśnienia wewnątrzgałkowego a tym samym powoduje przyspieszenie rozwoju jaskry. Według tych autorów, każde obniżenie jednostki wskaźnika BMI zmniejsza o 7 proc. ryzyko rozwoju jaskry. Udowodniono, że spożywanie pokarmów bogatych w kwasy wielonasycone omega-3 zmniejsza ryzyko wystąpienia chorób zagrażających życiu i zdrowiu i ma istotną rolę w prewencji pierwotnej i wtórnej przewlekłych chorób. Systematyczne stosowanie diety bogatej w owoce morza i morskie ryby powoduje obniżenie ciśnienia tętniczego krwi i redukcję CW, wpływa na poprawę gospodarki lipidowej oraz na obniżenie masy ciała, a tym samym zmniejszenie ryzyka wystąpienia i rozwoju jaskry. Do błędów dietetycznych należy małe spożycie warzyw i owoców,

co powoduje niedobory witaminowe i mineralne. Niektóre nawyki żywieniowe, np. monotonna dieta ryżowa, u niektórych grup etnicznych mogą być czynnikiem podnoszącym ryzyko wystąpienia jaskry. Niektóre prace badawcze donoszą, że stosowanie diety bogatej w magnez, minerały, selen i witaminy obniża ciśnienie krwi w przeciągu 40 tygodni o 13 proc. Spożywanie pokarmów zawierających odpowiednią ilość witamin: A, B, C, E, karotenu, beta karotenu, selenu i cynku odgrywa dużą rolę w zmniejszeniu progresji uszkodzeń jaskrowych. Według innych autorów zawartość kwasu foliowego, witamin A, B, C, E, karotenu, minerałów (cynk, selen) i ich znaczenie w inicjacji jaskry jest sprawą dyskusyjną. Niedobór witaminy E, jak sugerują niektórzy badacze jest istotny w etiologii jaskry. Zbyt niski poziom witaminy B6 i B12 jest determinantem w powstawaniu jaskry. W swojej pracy naukowej Johnson sugeruje, że spośród minerałów, magnez jest jednym z najważniejszych, którego wystarczająca obecność w diecie wpływa na prawidłowe procesy syntezy i rozpadu związków bogatoenergetycznych. Według autora jest on niezbędny do biosyntezy i utrzymania prawidłowej struktury kwasów nukleinowych i chromosomów oraz jest aktywatorem enzymów uczestniczących w przemianach węglowodanów i tłuszczów. Jego niedobór w diecie znacznie wpływa na wzrost stężenia cholesterolu we krwi. Podobne wnioski sformułowali inni autorzy, na temat roli cynku czy selenu, które ich zdaniem nie powinny być wykorzystywane w terapii jaskry. Niektórzy sądzą, że miedź pełni istotną rolę w patogenezie jaskry. Niektóre prace dotyczące znaczenia miedzi i cynku w patomechanizmie jaskry są jeszcze na poziomie prac doświadczalnych, a uzyskane wyniki mogą posłużyć innym w wyjaśnieniu roli tego pierwiastka w patogenezie jaskry. Niektórzy autorzy sugerują, że spożywanie zielonej herbaty, owoców i warzyw pełni istotną rolę w zapobieganiu rozwojowi jaskry. Wyniki badań wskazują, że wskaźnik masy ciała (BMI) jest niższy u chorych z jaskrą niż u ludzi zdrowych. Na podstawie doniesień naukowych można przypuszczać, że osoby z jaskrą nie przywiązują uwagi do zasad racjonalnego odżywiania, a nawet je ignorują. Jedne doniesienia mówią, że nieodpowiedni sposób żywienia posiada wpływ na rozwój jaskry i udowodnili, że racjonalne odżywianie w istotny sposób wpływa na zmniejszenie ryzyka rozwoju JPOK i nadciśnienia wewnątrzgałkowego odpowiednio od 4,8 proc. do 10 proc., inne natomiast informują, że jeszcze nie do końca poznana jest rola sposobu żywienia, jako czynnika predysponującego do rozwoju jaskry. Są także autorzy, którzy donoszą, że nieodpowiedni sposób żywienia i często związana z tym otyłość nie mają żadnego wpływu na patomechanizm jaskry. Inne publikacje podkreślają, że dalsze badania w kierunku roli jakości żywienia u pacjentów z jaskrą powinny być nadal prowadzone. Autorzy informują, że wysokie ciśnienie jest jedynym, udowodnionym czynnikiem wywołującym jaskrę, a znaczenie innych czynników, jak niektóre zachowania zdrowotne, tj.: mała aktywność fizyczna, nieodpowiedni sposób żywienia czy fakt palenia tytoniu są sprawą dyskusyjną. W dostępnym piśmiennictwie znajduje się doniesienia na temat współzależności pomiędzy pićm kawy a wystąpieniem jaskry. Dane naukowe mówią o kawie

jako determinancie w etiologii jaskry i jej picie nie powinno być polecane pacjentom z jaskrą, gdyż zawarta w niej kofeina podnosi poziom ciśnienia wewnątrzgałkowego. Nie do końca jest poznana rola picia zbyt dużej ilości wody na wartości ciśnienia. Według niektórych badań wypicie 1000 ml wody podnosi ciśnienie o 32,5 proc., lecz według nich nie ma to istotnego znaczenia na postęp i rozwój choroby.

Wiadomym jest fakt, że prawidłowe żywienie jest jednym z najważniejszych czynników wpływających na rozwój człowieka i utrzymanie przez niego dobrego stanu zdrowia. Zdrowe nawyki i zwyczaje żywieniowe to odpowiednia liczba posiłków w ciągu dnia. Skład i ilość posiłków powinny być dostosowane do potrzeb organizmu pod względem kalorycznym i ilościowym.

Ocena sposobu żywienia człowieka może być przeprowadzona metodą jakościową i ilościową. Metody jakościowe dostarczają dane na temat rodzaju spożywanych produktów, częstotliwości ich spożywania, a także dotyczy zwyczajów żywieniowych, liczby spożywanych posiłków, miejsc konsumpcji i sposobu przygotowywania. Metoda ta służy do oceny sposobu żywienia danej populacji lub osoby. Metody ilościowe służą do charakterystyki żywienia dużej populacji i polegają na zsumowaniu żywności wyprodukowanej w kraju i importowanej. Jednak wyniki obydwu metod są mało dokładne i czasochłonne.

Jedną z metod badania składu ilościowego i jakościowego spożywanych posiłków jest 24-godzinny wywiad z zastosowaniem programu komputerowego Dieta 2. Na jego podstawie można scharakteryzować dokładny skład, rodzaj i ilość spożywanych posiłków. Możliwe jest również ocenienie procentowej ilości uzyskanej energii z poszczególnych składników spożywanych posiłków. Można także ocenić rodzaj stosowanej diety oraz poziom kaloryczności przyjmowanych pokarmów.

W dostępnym piśmiennictwie brak jest badań naukowych na temat sposobu odżywiania osób z jaskrą z wyszczególnieniem jakości, ilości i rodzaju spożywanych składników diety. W piśmiennictwie naukowym brak jest danych na temat wartości energetycznej spożywanych posiłków jak i rodzaju stosowanej diety przez osoby z jaskrą.

Wyznacznikiem zachowań zdrowotnych jest płeć, wiek, stan cywilny, wykształcenie, status społeczno-prawny, rodzaj wykonywanej pracy oraz status materialny. Są to działania i czynności podejmowane przez człowieka w celu poprawy stanu zdrowia lub zmniejszenia skutków choroby. Przez wielu badaczy udowodnionym jest fakt wpływu zachowań zdrowotnych na wystąpienie i rozwój wielu chorób przewlekłych.

W publikacjach naukowych liczni autorzy donoszą, że znacząca jest rola elementów składowych całodziennego żywienia osób z jaskrą na stan narządu wzroku. Udowodnionym jest fakt, że z jednej strony niedobór np. mikro-makroelementów i witamin, a z drugiej nadmiar niektórych elementów, tj.: cholesterol, węglowodany czy tłuszcz wpływają niekorzystnie na funkcje całego organizmu człowieka, w tym i narządu wzroku. W piśmiennictwie naukowym brak jest danych na temat sposobu odżywiania osób z jaskrą. Zebrane dane

pozwołyły szczegółowo scharakteryzować sposób żywienia i ocenić zawartość poszczególnych składników spożywanych posiłków. Dokonano analizy, czy rodzaj stosowanej diety ma wpływ na występowanie nadwagi i otyłości, które są jednymi z czynników ryzyka wystąpienia jaskry.

W dostępnym piśmiennictwie niewiele jest dowodów na temat wpływu pierwiastków śladowych, tj.: miedzi, żelaza czy chromu na stan narządu wzroku, a w szczególności na wartości ciśnienia krwi a tym samym ich udział w patogenezie JPOK. Według innych rola tych pierwiastków jest nie do końca wyjaśniona i jest jeszcze na etapie badań doświadczalnych.

Spożywane pokarmy powinny dostarczać dostateczną ilość energii dla prawidłowego funkcjonowania organizmu, biorąc pod uwagę wiek, płeć, aktywność fizyczną i temperaturę otoczenia. Dobowe zapotrzebowanie dorosłego człowieka na energię nie powinno przekraczać 2300 kcal dla mężczyzn i 1900 kcal dla kobiet, ale winno być zależne od wieku, płci i charakteru wykonywanej pracy. Dieta powinna być bogata w witaminy i minerały. Codziennie powinna zawierać dużo warzyw i owoców. W jej skład powinny wchodzić węglowodany o niskim indeksie glikemicznym i pokarmy, które są źródłem błonnika. Niezbędne jest również picie odpowiedniej ilości wody, codziennie w granicach 30 do 45 ml/kg/mc. Energia uzyskana ze spożytych posiłków w 57,0 proc. powinna pochodzić z węglowodanów, z tłuszczów 20–30 proc., przy czym 30 proc. wszystkich spożywanych tłuszczów powinna pochodzić z tłuszczów roślinnych. Pozostała część winna przypadać na energię z białka 13–15 proc., w tym 50 proc. powinna pochodzić z białka zwierzęcego.

Zdaniem niektórych naukowców konsumpcja pokarmów zawierających wysoką podaż warzyw i owoców bogatych w witaminy A, C i karotenu może obniżyć prawdopodobieństwo wystąpienia jaskry. Wiele autorów publikacji naukowych sugeruje, że prace nad znaczeniem składników wchodzących w skład diety i ich znaczenie w patomechanizmie jaskry jest nadal niejasne i powinny być nadal prowadzone.

Inni sugerują, że ważnym jest utrzymanie równowagi wszystkich składników diety, uwzględniając wiek, płeć i charakter pracy. Wiadomo, że nieodpowiedni sposób odżywiania i związana z tym nadwaga i otyłość mogą mieć wpływ na inicjowanie rozwoju u osób z jaskrą. W dostępnym piśmiennictwie naukowym brak jest danych na temat sposobu żywienia osób z jaskrą. Znane są doniesienia odnośnie znaczenia niektórych składników diety, które mogą odgrywać ważną rolę w powstawaniu jaskry. Wiadomym jest fakt wpływu nadwagi i otyłości w inicjowaniu wielu przewlekłych schorzeń człowieka. Częstość występowania nadwagi i otyłości w USA zwiększyła się 3-krotnie. Wykazano, że aż 55 proc. populacji w USA wykazuje nadwagę i 33 proc. otyłość, zarówno wśród dzieci i dorosłych. Szacuje się, że 22 proc. kobiet i 15 proc. mężczyzn w Europie jest otyłych. Liczby te są porównywalne również w Polsce i określa się, że w roku 2004 było 45 proc. kobiet z nadwagą i 15 proc. otyłych mężczyzn. Według najnowszych danych liczba osób z otyłością w Europie sięga 67,1 proc. wśród mężczyzn i 53 proc. wśród kobiet. Liczby te rosną z każdym rokiem, w latach w roku 2010,

ogółem w Polsce było 58,6 proc. osób z nadwagą (mężczyzn 62,8 proc., kobiet 54,7 proc.) a otyłość występowała wśród 23,8 proc. mężczyzn i 26,7 proc. wśród kobiet. W dostępnym piśmiennictwie naukowym są liczne opracowania dotyczące wpływu otyłości na powstanie i rozwój licznych chorób, w tym i jaskry oraz jej wpływie na jakość życia.

Sposób żywienia osób z jaskrą istotnie odbiega od zaleceń obowiązujących w zdrowiu publicznym. W opiece zdrowotnej osób z jaskrą należy zintensyfikować edukację chorych na JPOK w zakresie wiedzy o chorobie, jej czynnikach i sposobie postępowania terapeutycznego.

Piśmiennictwo:

1. Abegão Pinto L., Vandewalle E., et al.: Lack of spontaneous venous pulsation: possible risk indicator in normal tension glaucoma? *Acta Ophthalmol* 2013; 91: 514–520.
2. Gemenetzi M., Yang Y., Lotery AJ.: Current concepts on primary open-angle glaucoma genetics: a contribution to disease pathophysiology and future treatment. *Eye* 2012; 26: 355–369.
3. Terelak-Borys B., Czechowicz-Janicka K.: Investigation into the vasospastic mechanisms in the pathogenesis of glaucomatous neuropathy. *Klin Oczna* 2011; 113: 201–208.
4. Hollands H., Johnson D., et al.: Do findings on routine examination identify patients at risk for primary open-angle glaucoma? The rational clinical examination systematic review. *Jama* 2013; 309: 2035–2042.
5. Worley A., Grimmer-Somers K.: Risk factors for glaucoma: what do they really mean? *Aust J Prim Health* 2011; 17: 233–239.
6. Wysocki M., Miller M.: Paradygmat Lalonde'a, Światowa Organizacja Zdrowia i nowe zdrowie publiczne. *Przegląd Epidemiol* 2003; 57: 505–512.
7. Viner RM., Ozer EM., et al.: Adolescence and the social determinants of health. *Lancet* 2012; 379: 1614–1652.
8. Dongre AR., Deshmukh PR.: Social determinants of quality of elderly life in a rural setting of India. *Indian J Palliat Care* 2012; 18: 181–189.
9. Steptoe A., Deaton A., et al.: Psychological wellbeing, health, and ageing. *Lancet* 2015; 385: 640–648.
10. Sawyer SM., Afifi RA., et al.: Adolescence and the foundation for future health. *Lancet* 2012; 379: 1630–1640.
11. Patton GC., Coffey C., et al.: Health of the world's adolescents: a synthesis of internationally comparable data. *Lancet* 2012; 379: 1665–1675.
12. Black AA., Wood JM., et al.: Inferior Visual field reductions are associated with poorer functional status among older adults with glaucoma. *Ophthalmic Physiol Opt* 2011; 88: 1275–1282.
13. Szostak WB., Cybulska B., et al.: Prewencja chorób sercowo-naczyniowych – postępy 2013. *Kardiologia Polska* 2013; 71: 321–324.
14. Shoji T., Sakurai Y., et al.: Serum low-density lipoprotein cholesterol level is strong risk factor for acquired color vision impairment in young to middle-aged Japanese men: Okubo Color Study Report 2. *Arteriosclerosis* 2010; 210: 542–547.
15. Giaconi JA., Yu F., Stone KL., et al.: The association of consumption of fruits/vegetables with decreased risk of glaucoma among older African-American women in the study of osteoporotic fractures. *Am J Ophthalmol* 2012; 154: 635–644.
16. Delcourt C., Korobelnik JF., et al.: Nutrition and age-related eye diseases: the Alienor (Antioxydants, Lipides Essentielles, Nutrition et maladies Oculaires) Study. *J Nutr Health Aging* 2010; 14: 854–861.

XXII Zjazd

POLSKIE STOWARZYSZENIE PIELĘGNIAREK EPIDEMIOLOGICZNYCH

W dniach 25.04–28.04. 2019 r odbył się XXI Zjazd Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Epidemiologicznych w Wiśle, która w tym roku przywitała nas piękną, letnią pogodą a żegnała iście jesiennym deszczem. Hasłem przewodnim były słowa Jana Pawła II: „Pewne prawdy jakoś nie mijają, powracają do ludzi wciąż...”.

Najważniejszym wydarzeniem tegorocznego Zjazdu było Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze, na którym oprócz sprawozdań z działalności Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Zespołu Redakcyjnego były wybory nowego Prezesa Stowarzyszenia. Większością głosów na Prezesa Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Epidemiologicznych wybrana została Nasza Konsultant Wojewódzka ds. Pielęgniarstwa Epidemiologicznego dr n. o zdrowiu Maria Cianciara, na wiceprezesa Anna Skoczylas-Janke z Poznania. Dokonano także wyboru nowego Zarządu oraz Komisję Rewizyjną.

Wykład inauguracyjny wygłosiła mgr Maria Szymich-Lukosek, Ekspert Ministra Zdrowia i Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji oraz Doradca Komisji Zdrowia Sejmu RP, prelegentami Konferencji były osoby, które na co dzień w swojej pracy stykają się z różnymi aspektami epidemiologii oraz profilaktyką, kontrolą czy też leczeniem zakażeń, a wśród nich był Główny Inspektor Sanitarny dr hab. n. med. Jarosław Pinkas, Prezes Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego płk prof. Leszek Markuszewski, Prezes Polskiego Towarzystwa Pielęgniarek Anestezjologicznych i Intensywnej Opieki mgr Paweł Witt.

Dyrektor Departamentu Przeciwdemicznego i Ochrony Sanitarnej Granic lek. Paweł Abramczyk uznał sytuację epidemiologiczną Polski w 2018 r. za ogólnie stabilną, ale zwrócił uwagę na wzrost zachorowań na odrę, (w 2018 r. 30 krajów EU/EOG zgłosiło 12 352 przypadków), wirusowe zapalenie wątroby typu A oraz czerwonkę bakteryjną. Odnotowano spadek zachorowań na Salmonellę.

Natomiast występowanie Enterobacteriaceae wytwarzających karbapenemazy (ang. CPE Carbapenemase-Producing Enterobacteriaceae), to nadal bardzo aktualny temat, ponieważ należy spodziewać się coraz większego występowania

szczerpów wieloopornych w związku z nadużywaniem antybiotyków. Ryzyko transmisji CPE z zanieczyszczonych powierzchni na pacjenta wynosi 1,6–26,7 proc.

Doktor hab. nauk med. Marzena Bartosiewicz wygłosiła ciekawy wykład o inteligentnych bakteriach i „czy człowiek może sobie z nimi poradzić”. Inteligencja bakterii polega na tym, że są dominującą formą na naszej planecie, przechodzą mutacje genetyczne, mają zdolność do przeżycia w ekstremalnych warunkach, określone gatunki są zdolne modyfikować zachowanie człowieka, tworzą biofilm (zewnętrzny umysł bakterii). Postęp medycyny zwiększył ryzyko zakażeń u hospitalizowanych pacjentów.

Ważnym punktem konferencji była bardzo ciekawa otwarta debata z udziałem ekspertów – przedstawicieli towarzystw, stowarzyszeń i zaproszonych gości a tematem była: „Przyszłość kontroli zakażeń szpitalnych”. Stwierdzono, że wszystkie stowarzyszenia, towarzystwa, powinny mówić „tym samym głosem”, podstawą jest wiedza i edukacja, ważne jest opracowanie programu nauczania w szkołach wyższych o występowaniu i zapobieganiu zakażeniom. Zwrócono też uwagę na fakt, że pacjent interesuje się jakością opieki, pacjent chce wiedzieć, czy się kładzie do bezpiecznego szpitala.

Prof. J. Pinkas poinformował o akcji, która ma się rozpocząć jeszcze w maju tego roku: „Nie płac zdrowiem za urodę”, dotyczącej problemu naruszania tkanek w gabinetach medycyny estetycznej, gdzie występuje duże ryzyko zagrożenia zakażeniami.

Debata zakończyła się wnioskiem, aby stowarzyszenia i towarzystwa wspólnie wypracowały wytyczne obowiązujące w naszym kraju z dziedziny kontroli zakażeń.

Swoim doświadczeniem dzieliły się także pielęgniarki i położne epidemiologiczne. Bardzo szczegółowo została omówiona procedura postępowania w przypadku podejrzenia lub wystąpienia odrę u kobiety rodzącej.

Beata Stępień
Bożena Jakubowska

Sprawozdanie z ERASMUS+ Ecole Sante Social Sud-Est France Lyon 20–24.05.2019 r.

Wyjazd szkoleniowy ESSSE International week w ramach ERASMUS+ odbył się w dniach 20.05.2019–24.05.2019 r. Spotkanie odbyło się w mieście Lyon, we Francji.

Celem wizyty była wymiana doświadczeń przedstawicieli wielu krajów, z zakresu szkoleń (kursów) i programów szkoleniowych (studia) grup zawodowych: pielęgniarek, asystentów pielęgniarek, pracowników socjalnych. Wymiana doświadczeń na arenie międzynarodowej odbywała się przy pomocy prezentacji podczas spotkania. Uczestnicy mogli się zapoznać z programem edukacyjnym na uczelniach wyższych/szkołach, modelem nauczania, innowacyjną metodyką nauczania, osiągnięciami w nauczaniu, oraz ofertą edukacyjną dla studentów rodzimych jak i stypendialnych.

Prezentacje zawierały cenne informacje, które pokazały istotne różnice w systemie edukacyjnym. Co z kolei stanowi inspirację dla uczestników.

Dodatkowym atutem edukacyjnym była możliwość wizyty w instytucjach i rozmowy z profesjonalistami. Wizyta w Daycare Center (Creche Viviani), uświadomiła nam jakie trudności i konsekwencje dla kraju i społeczności niesie polityka wspierająca rodziny uchodźców. Daycare Center w myśl idei pomoc rodzinom emigracyjnym, udziela wsparcia rodzinom. Niesie pomoc w procesie włączenia się rodzin do społeczeństwa. Działalność mobilna w postaci Ballas'ou (mobilny żłobek) ma za zadanie socjalizować rodziny z całego osiedla emigranckiego, udzielać wsparcia grupowego, jednoczyć i uczyć dzieci poprzez zabawę.

Wizyta w Mason repit (Respite house) to dom świadczący pomoc osobom/pacjentom w starczym wieku i/lub z niepełnosprawnością. W przypadku tego domu użycie słowa pacjent nie jest właściwe, idea tego miejsca to stworzenie rodziny. Pracownicy medyczni nie noszą medycznych uniformów,

towarzyszą swoim podopiecznym w ciągu dnia, niczym jak członek rodziny. Mieszkańcy tutaj mają zapewnione wszelkie udogodnienia, wysoki standard, prywatność, wykwalifikowaną opiekę, a wszystko w otoczeniu zieleni i drzew. Innym ciekawym miejscem był szpital zaprojektowany jak dom. Rodziny mają możliwość stopniowego przygotowania pensjonariusza do pozostania w szpitalu, przebywają z pacjentami przez miesiąc w ciągu roku. Każdego miesiąca, najdłużej 4 dni. Wszystkie czynności przy pensjonariuszu wykonywane są wtedy, kiedy pacjent zdecyduje. Dla personelu to wyzwanie. Pielęgniarki i pozostały personel nie noszą uniformów. To taki pierwszy eksperyment we Francji, odwzorowano model opieki z Niemiec. Rodzina pozostająca z pensjonariuszem płaci 20 Euro za noc, może zostać w pokoju z pacjentem, ale jest zachęcana do wypoczynku w osobnym pokoju. Szpital funkcjonuje od 8 miesięcy. Wyposażenie jest imponujące, ciekawym miejscem jest sala sensoryczna dla wyciszenia emocji osób starszych.

Aspektem kulturowym objętym programem mobilności była wyprawa edukacyjna mająca na celu zapoznanie się z głównymi atrakcjami turystycznymi w Lyon. Program zwiedzania obejmował: Stare Miasto, Bazylikę Marii Panny z Fourviere, park archeologiczny Fourviere, ze wzgórza Fourviere mieliśmy możliwość podziwiania pięknej panoramy Lyon.

International Week zakończył się sukcesem zarówno dla organizatorów jak i uczestników. Nastąpiła ciekawa wymiana doświadczeń na wielu płaszczyznach. Zostały nawiązane kontakty do dalszej współpracy.

Paulina Szydłowska
Dorota Kilańska
Zakład Koordynowanej Opieki WNoZ UMED

Sprawozdanie z konferencji

Praktyczne aspekty prawne i organizacyjne w pracy pielęgniarki operacyjnej

W dniu 5 kwietnia 2019 r. odbyła się w Łodzi IV Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „Praktyczne aspekty prawne i organizacyjne w pracy pielęgniarki operacyjnej” zorganizowana przez Komisję Pielęgniarek Operacyjnych, działającą przy Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych.

Konferencja odbyła się pod patronatem Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Łodzi oraz została objęta honorowym patronatem Prezydent Miasta Łodzi Hanny Zdanowskiej.

Spotkanie rozpoczęła pani dr Greta Kanownik, Dyrektor Departamentu Pielęgniarek i Położnych przy Ministerstwie Zdrowia. Pani Dyrektor przedstawiła główne założenia i cele realizowane przez Departament Pielęgniarek i Położnych, nadmieniła również, jakie zadania ma do wypełnienia jako nowy dyrektor i ile jest problemów, które w pierwszej kolejności należy rozwiązać. Działalność Departamentu Pielęgniarek i Położnych skupia się m.in. na współpracy z samorządem zawodowym oraz związkami zawodowymi pielęgniarek i położnych, realizowaniu zadań wynikających z ustawy o działalności leczniczej oraz aktów wykonawczych do tej ustawy w odniesieniu do wykonywania zawodu pielęgniarki i położnej. Wspomniała o problemie braku zauważalnym w coraz większym stopniu deficycie pielęgniarek, który jest w całej Polsce oraz na przybliżyła uczestnikom konferencji na czym polega współpraca z samorządem zawodowym pielęgniarek i położnych przy organizacji i prowadzeniu rejestrów pielęgniarek i położnych, jak wygląda współpraca

z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności samorządem zawodowym pielęgniarek i położnych oraz związkami zawodowymi pielęgniarek i położnych, oraz realizowanie zadań ministra wynikających z przepisów o działalności leczniczej i prawa pracy w odniesieniu do spraw pracowniczych pielęgniarek i położnych, we współpracy z Departamentem Dialogu Społecznego, w tym prowadzenie spraw związanych z dostosowaniem krajowych przepisów dotyczących personelu pielęgniarskiego i położniczego do regulacji obowiązujących w Unii Europejskiej i innych organizacji międzynarodowych.

Drugim prelegentem była już dobrze nam wszystkim znana Prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Instrumentariuszek mgr Joanna Borzęcka. Tematem wiodącym wystąpienia Pani Prezes była problematyka dotycząca bezpiecznej praktyki pielęgniarki operacyjnej. Mgr J. Borzęcka omówiła czynniki utrudniające sprawną organizację pracy na bloku operacyjnym wynikające m.in. z niedoboru personelu pielęgniarskiego. W swoim wystąpieniu nawiązała do aktualnego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 11 października 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego. Wyżej wymienione rozporządzenie wprowadza zmiany dotyczące udzielania świadczeń na bloku operacyjnym w trybie hospitalizacji i hospitalizacji planowej.

Zgodnie z powyższym w § 1 pkt 1 lit. a) pkt. 2:
„Świadczeniodawca zapewnia w zakresie kwalifikacji personelu obecność co najmniej dwóch pielęgniarek lub

położnych na każdy stół operacyjny odpowiadającą czasowi udzielania świadczeń określonego w harmonogramie pracy – pielęgniarka specjalista lub pielęgniarka po kursie kwalifikacyjnym w dziedzinie pielęgniarstwa operacyjnego lub w trakcie tych szkoleń, lub pielęgniarka z co najmniej dwuletnim doświadczeniem w instrumentowaniu do zabiegów, a w przypadkach uzasadnionych medycznie – położna po kursie kwalifikacyjnym w dziedzinie pielęgniarstwa operacyjnego lub położna z co najmniej dwuletnim doświadczeniem w instrumentowaniu do zabiegów”.

W dalszej części wystąpienia Pani Prezes przybliżyła zagadnienia omówione w publikacji, której jest autorem: „Bezpieczna praktyka pielęgniarki operacyjnej”. Warto nadmienić, iż ww. opracowanie, którego zadaniem jest m.in. uświadomienie czytelnikom specyfiki zadań i obowiązków pielęgniarki operacyjnej, rekomenduje Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych.

Na zakończenie swojej prelekcji mgr J. Borzęcka wspomniała o jubileuszowej Konferencji organizowanej przez OSI z tytułu obchodów 20-lecia Stowarzyszenia.

Wystąpienie Pani Prezes zapoczątkowało dyskusje na temat obsady pielęgniarskiej na bloku operacyjnym oraz braku kształcenia na poziomie przeddyplomowym w zakresie pielęgniarstwa operacyjnego. Zgłoszono apel do Pani Dyrektora Greta Kanownik o uwzględnienie treści nauczania pielęgniarstwa operacyjnego w standardzie kształcenia na poziomie licencjatu.

Kolejnym prelegentem była Pani mgr Maria Ciuruś, autorka wielu publikacji, m.in. najnowszego wydania książki: „Pielęgniarstwo operacyjne”.

Tematem, jaki został poruszony przez Panią mgr Marię Ciuruś, było bezpieczeństwo pacjenta na bloku operacyjnym w kontekście odpowiedniego wyposażenia bloku i przygotowania odpowiedniej jakości narzędzi chirurgicznych. Szczególną uwagę należy skierować na przygotowanie sprzętu do sterylizacji, przeanalizować procesy, którym poddawane są narzędzia i wdrażanie działań zapobiegających powstawaniu zakażeniu miejsca operowanego.

Podczas prezentacji poruszone zostały niezwykle ważne zagadnienia z zakresu zakażeń bakteryjnych, które coraz częściej spowodowane są bakteriami lekoopornymi, mogącymi przetrwać na niewłaściwie przygotowanych do ponownego użycia narzędziach. Pani prelegent odniosła się również do ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Podkreśliła znaczenie błędów popełnianych przez personel oraz przypomniała, jakie mogą być konsekwencje niewłaściwego postępowania z narzędziami m.in. zbyt długiego czasu przetrzymywania brudnych narzędzi, wkładania do zestawów z narzędziami naczyń z 0,9% NaCl i środkami do dezynfekcji skóry, używania niewłaściwej jakości wody do mycia, dezynfekcji i sterylizacji, stosowanie niewłaściwych preparatów do dezynfekcji wstępnej, czy też pomijanie dezynfekcji wstępnej. I na koniec prezentacji przedstawione zostały najczęściej obserwowane błędy popełniane przez personel w wizytowanych sterylizatorniach:

- ręczne mycie i dezynfekcja narzędzi (w tym laparoskopowych itp.),
- używanie niewłaściwych szczotek i preparatów do mycia narzędzi,
- nieodpowiednie ułożenie narzędzi na tacach sterylizacyjnych,
- przepelnione myjnie-dezynfektory,
- wielokrotne używanie narzędzi jednorazowego użytku,
- nieodpowiednie pakowanie narzędzi,
- brak walidacji procesów/niewłaściwa „walidacja”,
- niewłaściwy transport brudnych i „sterylizowanych” narzędzi,
- sterylizacja narzędzi w nieodpowiednich sterylizatorach,
- „oszczędzanie” zgrzewarek – ustawianie na temperaturę zgrzewania poniżej 180°C,
- nie wykonywanie testu poprawności zgrzewu zgrzewarki.

Kolejną prezentacją nawiązującą do wystąpienia Pani mgr Marii Ciuruś było wystąpienie przedstawiciela firmy 3M, który kontynuując temat bezpiecznych narzędzi w kontekście współpracy bloku operacyjnego z centralną serylizatornią poruszył problematykę jakości procesów sterylizacji.

Pozostając nadal w temacie bezpieczeństwa pracy pielęgniarki operacyjnej Pan Radosław Falkiewicz, przedstawiciel firmy Batist Medical Polska, przedstawił naocznie rzeczywistość ocenę pozostałości białkowych na narzędziach chirurgicznych. Pan Falkiewicz przeprowadził pewien eksperyment polegający

na zanurzeniu sterylnych narzędzi w roztworze zabarwiającym pozostałości białkowe na fioletowo na powierzchni narzędzia, które niewidoczne są gołym okiem. W dalszej części eksperymentu, po splukaniu preparatu mogliśmy zaobserwować, że narzędzie jest skorodowane na powierzchni oraz nie do końca prawidłowo zdezynfekowane. Wzbudziło to wielkie zainteresowanie uczestników konferencji, co przełożyło się na dyskusję i kontynuację działań na stoisku firmy.

Kolejnym prelegentem, który przyjął zaproszenie był radca prawny Paweł Strzelec, który współpracuje z samorządami zawodowymi środowisk medycznych, pełni funkcję sekretarza Komisji Prawniczej PAN, Oddział w Lublinie, jest sędzią Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie.

Tematem wiodącym prelekcji były zagadnienia odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek operacyjnych. Pan Paweł Strzelec przedstawił zasady minimalizowania ryzyk prawno-finansowych w zawodzie pielęgniarki odnosząc się do orzecznictwa Sądu Najwyższego. Nawiązał również do możliwych błędów, jakie popełniamy na sali operacyjnej, polegających na wykonywaniu czynności, które nie są ujęte w zakresie obowiązków pielęgniarki operacyjnej. Podkreślił, jak ważnym i kluczowym elementem podczas postępowania wyjaśniającego jest prowadzenie prawidłowo, z zachowaniem chronologii, dokumentacji medycznej. Wskazał, co to jest zgoda domniemana chorego i w jakich okolicznościach możemy być zwolnieni z zachowania tajemnicy zawodowej. Podkreślił również, jak istotne jest posiadanie dodatkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej oraz jakie są możliwe skutki cywilno-prawne naruszenia praw pacjenta. Odnosząc się do art. 4. 1. (u.p.p.) w razie zawinionego naruszenia praw pacjenta, sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. To właśnie sumy zadośćuczynień zasądanych w tzw. procesach medycznych są największe. Na koniec prezentacji otrzymaliśmy w „pigulce” rady prawnika, w jaki sposób minimalizować ryzyko związane z wykonywaniem zawodu pielęgniarki:

- przeczytaj przepisy regulujące wykonywanie twojego zawodu,
- prowadź prawidłową dokumentację medyczną,
- uważaj na to co mówisz występując jako świadek, informuj pacjenta i pozyskuj „papierowe” zgody,
- aktualizuj wiedzę medyczną
- czytaj uważnie umowy (kontrakty), które podpisujesz,
- nigdy nie ignoruj skarg pacjenta,
- w przypadku poważnych zarzutów – kontakt z prawnikiem,
- wybierz dobre ubezpieczenie.

Uczestnicy konferencji korzystając z ogromnego doświadczenia prelegenta w temacie zagadnień prawnych zwracali się z prośbą o porady dotyczące rozwiązywania różnych problemów zawodowych. Ze względu na duże zainteresowanie, dyskusje znalazły ciąg dalszy w kularach sali wykładowej.

Kontynuując wątek odpowiedzialności prawnej i zawodowej kolejny prelegent, pani mgr Beata Lazarek, pielęgniarka

operacyjna, która jest przedstawicielem wojewódzkiej komisji ds. orzekania o zdarzeniach medycznych w Kielcach, przedstawiła temat dotyczący pozasądowego systemu orzekania o zdarzeniach medycznych. Pojęcie „zdarzenie medyczne” nie odnosi się wprost do błędu ludzkiego, ale koncentruje się, w głównej mierze, na organizacji procesu leczenia i w tym zakresie wiąże się z pojęciem winy organizacyjnej. Tym samym ustalenie zdarzenia medycznego nie wpływa na odpowiedzialność zawodową i karną lekarzy, pielęgniarek (nie stanowi przesłanki determinującej przebieg postępowania dyscyplinarnego, ani postępowania karnego).

W dalszej części wystąpienia odniosła się do aktów prawnych od 2012 r. na mocy ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, można dochodzić roszczeń z tytułu szkód medycznych nie tylko w procesie cywilnym przed sądami powszechnymi, ale również w postępowaniu prowadzonym przed wojewódzką komisją do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych. Wybór należy do poszkodowanego.

Procedura postępowania przed wojewódzkimi komisjami nie jest jednolita. Komisje przy rozpoznaniu wniosku o ustalenie zdarzenia medycznego stosują przepisy u.p.p. oraz odpowiednio, a niekiedy nawet wprost, przepisy kodeksu postępowania cywilnego. Wojewódzka komisja, w przeciwieństwie do sądu, nie bada rozmiarów szkody majątkowej ani krzywdy wyrządzonej pacjentowi albo jego spadkobiercom, ustala jedynie, czy miało miejsce zdarzenie medyczne określone we wniosku wszczynającym postępowanie. Podobnie jak Pan Radca Prawny – Paweł Strzelec, mgr Beata Lazarek podkreśliła znaczenie dokumentacji medycznej, ponieważ informacje zawarte w dokumentacji pacjenta mają istotny wpływ na ocenę odpowiedzialności za szkodę.

Pani Beata przygotowała również drugą prezentację dotyczącą zapobiegania zakażeniom miejsca operowanego, w której poruszyła zagadnienia dotyczące umiejętnego wdrażania w życie rekomendacji w działalności zawodowej. Podstawowym obowiązkiem profesjonalistów w opiece nad pacjentem jest postępowanie zgodne ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej z wykorzystaniem, z należytą starannością optymalnych, dostępnych metod. Brak wywiązania się z tego ustawowego obowiązku stanowi podstawę do egzekwowania odpowiedzialności prawnej. Nie ulega więc wątpliwości, że profesjonalści mają prawny obowiązek aktualizować wiedzę i doskonalić umiejętności korzystając z aktualnych podręczników i opracowań naukowych, wytycznych i zaleceń wydawanych przez towarzystwa naukowe, szkoleń i własnych doświadczeń.

Wytyczne praktyki klinicznej nie mają charakteru aktów normatywnych, ale są pomocne w rozwiązywaniu problemów spotykanych w codziennej praktyce medycznej i mogą uchronić lekarza/pielęgniarkę przed popełnieniem

błędów, które mogą mieć skutki prawne. W związku z brakiem rekomendacji międzynarodowych oraz istniejącymi różnicami w krajowych wytycznych, w listopadzie 2016 r. WHO przedstawiło oparte na dowodach naukowych zalecenia dotyczące profilaktyki zakażeń miejsca operowanego. Zamieszczono w nich 26 wytycznych, z których większość dotyczy profilaktyki przedoperacyjnej, a część z nich sposobów zapobiegania zakażeniom podczas i po zakończonej operacji.

Firma SKAMEX miała również możliwość zaprezentowania, w jaki sposób minimalizować ryzyko związane z pobytem chorego w szpitalu i w jaki sposób powinien chory być przygotowany do zabiegu operacyjnego. Zalecenia Krajowego Konsultanta w Dziedzinie Pielęgniarstwa Epidemiologicznego obejmują takie działania, jak:

- w dniu poprzedzającym zabieg i w dniu zabiegu należy przygotować skórę pacjenta poprzez kąpiel całego ciała z zastosowaniem profesjonalnych środków antyseptycznych przeznaczonych do dekontaminacji skóry,
- u chorych przygotowywanych do zabiegów w znieczuleniu ogólnym należy przeprowadzić dezynfekcję jamy ustnej środkiem antyseptycznym celem redukcji biofilmu bakteryjnego,
- przedoperacyjne usunięcie owłosienia należy wykonać w czasie jak najkrótszym od rozpoczęcia zabiegu z zastosowaniem metody strzyżenia lub depilacji
- ostrza w strzygarkach należy stosować wyłącznie jednorazowo,
- nie należy usuwać zbędnego owłosienia metodą golenia ani wykonywać tego zabiegu w sali operacyjnej.

Przedostatnia prezentacja była poświęcona działaniom mającym na celu zapobieganie niepożądanym zdarzeniom medycznym podczas pobierania narządów a temat ten przybliżyła mgr Marta Kotomska, pielęgniarka operacyjna czynnie pracująca w zespole wyjazdowym po organy od dawców narządów, znana również z poprzedniej konferencji.

Po raz kolejny mgr Marta Kotomska ukazała problem transplantologii i tego, jak ważny jest temat pobierania i przeszczepiania narządów. Ponadto przybliżyła w szczególności procedurę pobierania i oznakowania poszczególnych narządów od dawcy, a także podkreśliła znaczenie organizacji pracy na sali operacyjnej w kontekście współpracy kilku zespołów, które jednocześnie przyjeżdżają po organy od dawcy. Zainteresowanie poruszaną problematyką było bardzo duże, ponieważ pobieranie i przeszczepianie narządów jest tematem bardzo ciekawym dla pracowników ochrony zdrowia.

Na koniec konferencji wystąpiły studentki pielęgniarstwa, członkowie SKN przy Zakładzie Pielęgniarstwa Chirurgicznego, Transplantacyjnego i Leczenia Pozaustrojowego WUM – Karolina Sobeczek i Klaudia Smyrek. Temat, jakiego się podjęły to „Prezenteizm, czyli korporacyjna choroba pielęgniarek”. Prelegnetki przedstawiły wyniki badania, jakie przeprowadzono wśród pielęgniarek, którego głównym celem była próba oceny występowania zjawiska

prezenteizmu wśród personelu pielęgniarskiego zatrudnionego na oddziałach chirurgicznych i blokach operacyjnych, jego nasilenia, wpływu na wykonywaną pracę, reakcji otoczenia – przełożonych i współpracowników oraz poznanie czynników powodujących występowanie prezenteizmu w środowisku pielęgniarek i pielęgniarzy pracujących na oddziałach chirurgicznych i blokach operacyjnych.

Wnioski wynikające z tej pracy wykazały, że zdecydowana większość personelu pielęgniarskiego deklaruje obecność w pracy pomimo złego stanu zdrowia. Najczęstszymi dolegliwościami, z jakimi personel pielęgniarski stawia się w pracy, są objawy infekcji górnych dróg oddechowych z nieżytem nosa z infekcją gardła i kaszlem – cechy przeziębienia, ból głowy oraz zmęczenie. Najczęstszymi przyczynami obecności w pracy pomimo choroby są poczucie obowiązku wobec współpracowników, brak zastępstwa i względy ekonomiczne.

Niepokojącym faktem jest brak reakcji ze strony przełożonego na obecność personelu pielęgniarskiego z objawami infekcji w pracy oraz niezadowolenie z absencji pracowników spowodowanej ich złym stanem zdrowia. Zdecydowana większość badanych dostrzega wpływ choroby na jakość wykonywanych obowiązków zawodowych oraz opieki nad pacjentem.

Z wielkim zainteresowaniem wysłuchaliśmy tej ostatniej prezentacji, ponieważ tematyka prezenteizmu, zjawiska nieefektywnej obecności w pracy, przyjsie do pracy pomimo choroby, jest stosunkowo nowym zagadnieniem, nie jest powszechnie znana, ma natomiast ogromny wpływ zarówno na świadczeniobiorcę jak i świadczeniodawcę usług medycznych. Nie każdy wiedział, co to jest prezenteizm a przedstawione zagadnienia przez studentki pielęgniarstwa uświadomiły nam, jak traktujemy swoje własne zdrowie narażając się na jego utratę bądź zaniedbanie.

Podsumowując konferencję należy podkreślić, jak ważną rolę zawodową pełni pielęgniarka operacyjna, na czym polega odpowiedzialność zawodowa, poprzez m.in. stosowanie bezpiecznej praktyki pielęgniarskiej na bloku operacyjnym, jak ważnym elementem naszej pracy są bezpieczne narzędzia i zapobieganie zakażeniom miejsca operowanego. Kolejny raz mogliśmy usłyszeć o dokumentacji medycznej, która jest niedozowanym elementem naszej pracy i ma istotny wpływ na ocenę odpowiedzialności za szkodę popełnioną przez personel medyczny. Konferencji towarzyszyły liczne wystawy firm medycznych prezentujące m.in. jednorazowy sprzęt medyczny.

mgr Iwona Żurecka-Sobczak
specjalista w dziedzinie
pielęgniarstwa operacyjnego i chirurgicznego
Przewodnicząca Komisji Pielęgniarek Operacyjnych
przy OIPiP w Łodzi

ZAKŁAD PIELĘGNIARSTWA SPOŁECZNEGO I ZARZĄDZANIA W PIELĘGNIARSTWIE WNOZ UM W ŁODZI WRAZ Z POLSKIM TOWARZYSTWEM PIELĘGNIARSKIM HB I OKRĘGOWĄ IZBĄ PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH W ŁODZI ZAPRASZAJĄ NA KONFERENCJĘ PT.:

PIELĘGNIARKO

Bądź bezpieczna w pracy! Odpowiadasz za bezpieczeństwo pracy swoich koleżanek.

4 KWIETNIA
2019

CENTRUM KLINICZNO-DYDAKTYCZNE UMED
UL. POMORSKA 251
ŁÓDŹ

Dnia 4 kwietnia 2019 r. odbyła się konferencja pt. „Pielęgniarko bądź bezpieczna w pracy, odpowiadasz za bezpieczeństwo swoich koleżanek”. Konferencja była zorganizowana wspólnie przez Zakład Opieki Koordynowanej UM w Łodzi, ORPiP w Łodzi i Zarząd Oddziału PTP Oddział w Łodzi. Miejscem spotkania było Centrum Kliniczno-Dydaktyczne UM w Łodzi. Patronat Honorowy nad konferencją objęły Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Konferencję otworzyli jej Organizatorzy witając licznie przybyłych Uczestników i Gości m.in. dr Gretę Kanownik, dyrektor Departamentu Pielęgniarek i Położnych przy Ministerstwa Zdrowia, mgr Zofię Małas prezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, Krystynę Ptok Przewodniczącą Zarządu Krajowego OZZPiP oraz dr Jolantę Glińską Pełnomocnika Dziekana Oddziału Pielęgniarskiego i Położnictwa UM w Łodzi. Niestety na konferencję nie mogła przybyć Pani Prezes PTP Grażyna Wójcik, list w jej imieniu odczytała wiceprzewodnicząca ORPiP mgr Joanna Gąsiorowska. W słowach skierowanych do uczestników konferencji Pani Prezes podkreślała rangę tematyki tego wydarzenia. Po wystąpieniach zaproszonych gości Pani Prezes NRPiP Zofia Małas wręczyła na ręce wiceprzewodniczącej ORPiP przyznane pielęgniarcie Pani Wacławie Kamińskiej najwyższe wyróżnie-

Sprawozdanie z konferencji

Pielęgniarko bądź bezpieczna w pracy, odpowiadasz za bezpieczeństwo swoich koleżanek

nie samorządu pielęgniarek i położnych statuetkę „Cierpiącym przywrócić nadzieję”. Warto zaznaczyć, że Statuetka jest przyznawana tylko wyjątkowym osobom, które wyróżniły się w sposób szczególny swoją postawą i zaangażowaniem w pracy dla innych. Taką wybitną pielęgniarką jest mieszkanka Piotrkowa Trybunalskiego Pani Wacława Kamińska, która swoją pełną pasją i zapałem postawą stanowi wzór dla kilku już pokoleń pielęgniarek. Podczas przekazywania wyróżnienia Pani Prezes Zofia Małas podkreśliła też jeszcze jeden ważny fakt – otóż jako jedyna polska pielęgniarka Pani Kamińska została dwukrotnie (w 1947 i 1993 roku) odznaczona Medalem Florence Nightingale. Ta wybitna osoba niewątpliwie przez swoją wieloletnią pracę i społeczne zaangażowanie zapisała istotny rozdział w historii polskiego pielęgniarskiego.

Dalszą oficjalną część konferencji prowadziła dr Dorota Kilańska i mgr Joanna Gąsiorowska, podczas której wręczone zostały odznaczenia i odznaki honorowe pielęgniarkom zasłużonym dla ochrony zdrowia, Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego i środowiska zawodowego pielęgniarek. Podczas tej części Pani Dyrektor Greta Kanownik odznaczyła odznaką honorową „Zasłużony dla Ochrony Zdrowia” przyznawaną przez Ministra Zdrowia – dr Dorotę Kilańską i mgr Elżbietę Mrowińską. Następnie dr Dorota Kilańska jako przewodnicząca Zarządu Oddziału PTP, w Łodzi wręczyła przyznane przez Zarząd Główny PTP dr Jolancie Glińskiej, mgr Janinie Żurawskiej, mgr Małgorzacie Lewandowskiej, mgr Elżbiecie Mielczarek-Pankiewicz Honorowe Odznaki PTP. Wszystkim wyróżnionym serdecznie gratulujemy!

Po części oficjalnej rozpoczęła się pierwsza sesja konferencji pt. „Organizacja opieki zdrowotnej nad pracującymi w Polsce”, którą z bardzo dużym zaangażowaniem prowadziła mgr Dorota Borkiewicz. W sesji tej przedstawione były takie zagadnienia, jak organizacja opieki zdrowotnej nad pracującymi w Polsce oraz podstawy prawne ochrony zdrowia pracujących. Ponadto tematyka tej sesji obejmowała zagadnienia związane z odpowiedzialnością instytucjonalną jak i indywidualną za ochronę zdrowia pracujących. Bardzo interesująco został przedstawiony aspekt oceny ryzyka zawodowego, a także obowiązków pracodawcy i pracownika w zakresie prawa

pracy i przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Na szczególną uwagę zasługiwało wystąpienie dr inż. Katarzyny Boczkowskiej z Politechniki Łódzkiej biegłego sądowego w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, która przedstawiła w bardzo interesujący i zarazem przystępny sposób obowiązki pracodawcy i pracownika w zakresie prawa pracy i przepisów BHP. Pani doktor w trakcie swojej prelekcji podkreślała jak wiele w zakresie bezpieczeństwa pracy zależy od osoby sprawującej funkcje kierownicze ale też od samego pracownika. Zwracała uwagę na fakt, że ta interakcja zaczyna się już w momencie wstępnej rozmowy i informowania na temat zagrożeń dla życia i zdrowia występujących w zakładzie pracy, na poszczególnych stanowiskach pracy, w tym o zasadach postępowania w przypadku awarii oraz o działaniach ochronnych i zapobiegawczych. Prelegentka podkreśliła, że dlatego pracodawca powinien skrupulatnie przekazać ww. informacje a pracownik bardzo dokładnie się z nimi zapoznawać. Powstało w tym momencie pytanie, w jaki sposób indywidualnie realizujemy te zadania?

W następnym panelu pt. „Czynniki szkodliwe i uciążliwe występujące na stanowisku pielęgniarki i zapobieganie negatywnym skutkom ich działania”. Pośród bardzo ciekawie przedstawionych, ważkich dla naszego zawodowego bezpieczeństwa tematów, na szczególną uwagę zasługiwało zagadnienie przedstawione przez mgr Bogusławę Obarek-Andrzejczak. Wystąpienie to pt. „Szczepienia ochronne zalecane dla pielęgniarek” wskazywało w sposób jednoznaczny, że szczepić się powinniśmy nie tylko ze względu na nasze bezpieczeństwo ale też bezpieczeństwo pacjenta powierzonego naszej opiece. Kolejną prelegentką była mgr Paulina Szydłowska-Pawlak, która przedstawiła pracę pt. „Pielęgniarka w czasie 12-godzinnej dyżuru odwiedza 157 pacjentów, niektórych dwa razy”. Już sam tytuł zaciekawia i wciąga w temat, którego słuchaliśmy z zapartym tchem. To rzeczywiście bardzo ciekawe i wyjątkowo przygotowane wystąpienie przedstawiające jeden dzień z życia każdej pielęgniarki, która ze swojego uporządkowanego życia osobistego codziennie przenosi się w świat pracy, niestety, często będący zupełnym przeciwieństwem tego pierwszego.

Panel trzeci pt. „Skutki zdrowotne działania czynników szkodliwych i uciążliwych” dotyczył szczególnie wskazań, co dzieje się w naszym środowisku pracy, a czego często nie dostrzegamy narażając się przez to na rozliczne zagrożenia. Z bardzo dużym aplauzem publiczności spotkało się wystąpienie mgr Anety Trzcńskiej z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, która bardzo ciekawie a jednocześnie z dużym poczuciem humoru przedstawiła temat „Wpływ pracy zmianowej na życie społeczne i uzależnienia wśród pielęgniarek”. Z myśli przewodnich tego tematu na plan pierwszy wysunęła się ta jak ściśle powiązane jest realizowanie zadań zawodowych i przestrzeganie procedur oraz przepisów prawa z naszymi świadomymi wyborami dotyczącymi naszego zdrowia. Następne wystąpienie dotyczyło kampanii Nursing Now, to zagadnienie przedstawiły dwie osoby dr Dorota Kilańska i mgr Natalia Biega. Publiczności przybliżony został dokładnie temat kampanii. Warto tutaj zaznaczyć, że jest to akcja mająca za zadanie przedstawić właściwy i pozytywny obraz pielęgniarskiego (więcej o kampanii prezentujemy pod sprawozdaniem).

Panel czwarty „Świadomość pielęgniarek dotycząca zagrożeń występujących na stanowiskach pracy” był poświęcony wynikom badań przeprowadzonych wśród pielęgniarek przez pracowników Zakładu Opieki Koordynowanej UM w Łodzi. W tej części naukowo-badawczej, prelegenci na podstawie wyników swoich badań chcieli zwrócić uwagę na obciążenie pracą polskich pielęgniarek, jak również na zjawisko agresji w naszym środowisku pracy. Szczególne zainteresowanie słuchaczy wywołało wystąpienie mgr Barbary Librowskiej, która przedstawiła doniesienia naukowe na temat zjawiska migracji wśród pielęgniarek.

Warto zaznaczyć, że w trakcie konferencji, oprócz uczy dla ducha, uczestnicy mogli spędzić miło czas pomiędzy sesjami na przerwach kawowych i lunchowej, wymieniając się wrażeniami z wykładów.

Na zakończenie konferencji w podsumowaniu dr Dorota Kilańska podziękowała za współpracę i zaangażowanie szczególnie pracownikom Zakładu Opieki Koordynowanej oraz Zarządowi Oddziału PTP oddział w Łodzi i Członkom Komisji Kształcenia, Promocji i Rozwoju Zawodu przy OIPiP w Łodzi. Szczególne podziękowania za wkład i zaangażowanie w pracy zostały skierowane do mgr Doroty Borkiewicz, mgr Jolanty Łoś i studentów Koła Studenckiego PTP przy UM w Łodzi.

Konferencja, która była efektem zaangażowania i współpracy wielu zespołów, była bardzo ważnym i wartościowym wydarzeniem dla środowiska łódzkich pielęgniarek. Nadal dostajemy liczne informacje od osób, które w niej uczestniczyły, że był to sukces, który warto powtórzyć, może już za rok.

dr Agnieszka Głowacka
Wiceprzewodnicząca ZO PTP w Łodzi
Członek Komisji Kształcenia i Promocji Zawodu
przy OIPiP w Łodzi

Kampania

Nursing now

(Teraz Pielęgniarstwo)

Szanowne Koleżanki i Koledzy! Studenci!

Wspaniałe informacje z 72 posiedzenia Światowej Organizacji Zdrowia. Mamy to! Rok 2020 rokiem Pielęgniarek! Międzynarodowa Rada Pielęgniarek osiągnęła ważny dla pielęgniarstwa cel. Wszystkim Koleżankom Pielęgniarkom, w imieniu ICN i Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego (PTP), życzę, aby ten rok był nasz i aby wykorzystać go dla budowania wspólnego działania na rzecz nas wszystkich. Nie będzie lepszej do tego okazji.

Dorota Kilańska
Przewodnicząca ZO PTP w Łodzi

Nursing Now, to trzyletnia globalna kampania (2018–2020), która ma na celu poprawę zdrowia poprzez podniesienie rangi i statusu pielęgniarstwa na całym świecie. Prowadzona we współpracy ze Światową Organizacją Zdrowia (WHO) i Międzynarodową Radą Pielęgniarek (ICN), Nursing Now ma na celu wzmocnienie centralnej pozycji pielęgniarek w walce z wyzwaniami zdrowotnymi XXI wieku i zmaksymalizowanie ich wkładu w osiągnięcie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego (Universal Health Coverage – UHC).

Kampania koncentruje się na pięciu głównych obszarach:

- zapewnienie pielęgniarkom i położnym większego głosu w kształtowaniu polityki zdrowotnej;
- zachęcanie do większych inwestycji w personel pielęgniarski;
- rekrutacja większej liczby pielęgniarek na stanowiska kierownicze;

- prowadzenie badań, które pomagają określić, gdzie pielęgniarki mogą mieć największy wpływ;
  - i dzielenie się najlepszymi praktykami pielęgniarskimi.
- Kampania opiera się na wynikach raportu Triple Impact. W raporcie stwierdzono, że oprócz poprawy stanu zdrowia na świecie, wzmocnienie pozycji pielęgniarek przyczyniłoby się do poprawy równości płci – ponieważ zdecydowana większość pielęgniarek to kobiety – i to buduje silniejszą gospodarkę, gdyż kobiety wychowują dzieci, które kiedyś będą jej trzonem.

Kampania jest prowadzona jako program Burdett Trust for Nursing, niezależnego funduszu charytatywnego z siedzibą w Wielkiej Brytanii. W skład Rady Kampanii wchodzi osoba z 16 krajów wraz z przedstawicielami Międzynarodowej Rady Pielęgniarek i Burdett Trust dla Pielęgniarstwa, a także dyrektor Departamentu Zdrowia Pracowników WHO, Jim Campbell. Kampanii współprzewodniczy lord Nigel Crisp, współprzewodniczący brytyjskiej grupy parlamentarnej ds. Globalnego zdrowia oraz profesor Sheila Tlou, współprzewodnicząca globalnej koalicji zapobiegania HIV. Więcej o kampanii, w języku angielskim https://www.who.int/hrh/news/2018/NursingNow_launch_press_release.pdf?ua=1

Tłumaczenie informacji z ICN na temat Kampanii:

„Dzień piąty Światowego Zgromadzenia Zdrowia został podkreślony przez ogłoszenie Międzynarodowego Roku Pielęgniarek i Położnych. Decyzja, ratyfikowana na 72. Światowym Zgromadzeniu Zdrowia (WHA) w Genewie, oznacza, że całoroczna uroczystość zbiegnie się z 200. rocznicą urodzin jednej z założycieli nowoczesnego pielęgniarstwa, Florence Nightingale.

ICN omówiła możliwość wyznaczenia w roku ubiegłym, Roku 2020 rokiem pielęgniarek i położnych z dyrektorem generalnym WHO i lobbowała za jego akceptacją w Radzie Wykonawczej WHO i WHA, która jest organem zarządzającym WHO.

Dr Tedros Adhanom Ghebreyesus powiedział:

„WHO z dumą nominuje rok 2020 jako Rok Pielęgniarek

i Położnych. Te dwa zawody zdrowotne są nieocenione dla zdrowia ludzi na całym świecie. „Bez pielęgniarek i położnych nie osiągniemy celów zrównoważonego rozwoju (UHC) ani powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego. „Podczas gdy WHO codziennie uznaje swoją kluczową rolę, rok 2020 będzie poświęcony podkreśleniu ogromnych poświęceń i wkładu pielęgniarek i położnych oraz zapewnieniu, że zajmujemy się brakiem tych ważnych zawodów. „Chciałbym podziękować Międzynarodowej Radzie Pielęgniarek i Kampanii NursingNow za podniesienie statusu i profilu pielęgniarek i jestem dumny, że mogę przyczynić się do uznania ich pracy”.

Dyrektor naczelny ICN Howard Catton powiedział: „Jest to dla nas szansa, by zmienić zawód, podnieść jego profil, zwiększyć inwestycje i pokazać światu, co możemy zrobić, aby poprawić zdrowie dla wszystkich”. Przed podjęciem decyzji ICN zgłosiła pisemną interwencję na temat roku pielęgniarki i położnej. Powiedziała:

„Wyznaczenie roku 2020 jako Międzynarodowego Roku Pielęgniarek i Położnych pozwoli nam uhonorować wkład pielęgniarstwa i położnictwa w zdrowie i dobre samopoczucie oraz świętować dwustulecie urodzin Florence Nightingale, jednej z założycielek nowoczesnego pielęgniarstwa. Ta uroczystość zwiększy widoczność zawodu pielęgniarki w dialogu politycznym i zwiększy inwestycje w rozwój i zwiększenie potencjału personelu pielęgniarskiego. Zachęcamy wszystkie zainteresowane strony do wykorzystania wyjątkowej okazji do 2020 r. Aby zainwestować i wspierać rozwój liderów pielę-

niarstwa. Pielęgniarki, zarówno jako liderzy, jak i realizatorzy, zmieniają ambicję osiągnięcia zdrowia dla wszystkich ludzi w rzeczywistość.

„Przyjęcie przez Zgromadzenie Zdrowia projektu decyzji o wyznaczeniu roku 2020 jako Międzynarodowego Roku Pielęgniarek i Położnych zostało entuzjastycznie przyjęte przez ICN i ponad 20 milionów pielęgniarek na całym świecie”.

Hu Qin, student pielęgniarstwa z Chin, w imieniu ICN dokonał interwencji w zakresie niespełniających norm i sfałszowanych produktów medycznych, wzywając rządy do uznania niebezpieczeństw, jakie stwarzają produkty medyczne sfałszowane na zdrowie, kryminalizacji ich produkcji i opracowania planów krajowych, które obejmują silne regulacje mechanizmów i solidne systemy raportowania. Dla tych, którzy nie wiedzą, WHA jest organem decyzyjnym Światowej Organizacji Zdrowia (WHO): określa politykę WHO, mianuje swojego Dyrektora Generalnego i zatwierdza i nadzoruje jego budżet. Uczestniczą w nim delegacje ze wszystkich 194 państw członkowskich i tylko ci delegaci krajowi mogą głosować na posiedzeniu. Szczególne relacje ICN z WHO pozwalają nam na udział delegacji pielęgniarek, udział w debatach i wpływanie na podejmowane decyzje. Członek zarządu ICN, Karen Bjoro, która jest drugim wiceprezesem Norweskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek, powiedziała, że tak ważne jest reprezentowanie ICN w WHA.

„Światowe Zgromadzenie Zdrowia jest areną, na której krajowe państwa członkowskie świata spotykają się, aby dyskutować i decydować o polityce zdrowotnej” – powiedziała. „Delegacja ICN ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia, że głos pielęgniarek i położnych będzie słyszalny w ramach tego procesu decyzyjnego”. Powiedziała, że duża część agendy ma znaczenie dla pielęgniarek, ponieważ jesteśmy największą siłą roboczą dla zdrowia, a tegoroczny temat dotyczy działania pielęgniarek na rzecz Celów Zrównoważonego Rozwoju (UHC) jest szczególnie istotny dla pielęgniarek. „Rola podstawowej opieki zdrowotnej ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia UHC i jest to obszar, na którym pielęgniarki i położne mają silny wpływ na zdrowie osób, rodzin i społeczności.

ICN podkreślała, w ostatnich latach, że niektóre z nacisków na wzmocnienie POZ w globalnej strategii WHO z 1977 r. Dotyczącej zdrowia dla wszystkich 2000, deklaracja Alma Ata z 1978 r. I Milenijne Cele Rozwoju (2000–2015) zostały rozproszone, a niektóre cele nie zostały osiągnięte.

„Tym razem musimy to naprawić, a to oznacza, że pielęgniarki muszą mieć miejsce w pierwszym rzędzie. Widzę większy nacisk na pielęgniarstwo na poziomie globalnym, a dyrektor generalny WHO, dr Tedros, znacząco się przyczynił do tej zmiany, ale wiedza ta musi przejść na poziom krajowy. W wielu raportach z krajów wciąż niewiele mówi się o pielęgniarkach.”

ICN twierdzi, że to się zmienia, szczególnie w związku z mianowaniem Elizabeth Iro na stanowisko Głównej Pielęgniarki w WHO, w 2017 r. i decyzji WHO o wyznaczeniu 2020 r. jako Roku Pielęgniarstwa.

Sprawozdanie z konferencji

Pielęgniarka i położna wobec współczesnych wyzwań

W dniach 11–12 maja 2019 r. w Białobrzegach odbyła się konferencja organizowana przez Komisję Położnych przy Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych, której temat „Pielęgniarka i położna wobec współczesnych wyzwań” odnosił się do aktualnej sytuacji merytorycznej i zawodowej pielęgniarek i położnych w Polsce.

Honorowym patronatem konferencję objęła Okręgowa Rada Warszawskiej Izby Pielęgniarek i Położnych, Warszawski Uniwersytet Medyczny Zakład Dydaktyki Ginekologiczno-Położniczej Wydziału Nauk o Zdrowiu, Konsulat krajowy w dziedzinie położnictwa i ginekologii, Starosta legionowski.

W sobotę 11 maja 2019 r. po uroczystym otwarciu konferencji przez przewodniczącą Komisji ds. Położnych – Grażynę Sarnę, pani dr n. o zdr. Zofia Sienkiewicz w wykładzie pt. „Specyfika pracy z pacjentem chorym przewlekle w środowisku domowym – pielęgniarska opieka koordynowana” omówiła i pokazała, jakie szanse stoją przed środowiskiem medycznym i pacjentem przewlekle chorym w nowych założeniach opieki koordynowanej. Opieka nad takim pacjentem oparta na wzajemnej współpracy, gdzie głównym koordynatorem byłaby pielęgniarka lub położna dałaby możliwość holistycznego spojrzenia na pacjenta chorego przewlekle i zorganizowania profesjonalnej opieki domowej.

Kolejny wykład prof. nadz. dr hab. n. med. Ewy Dmoch-Gajzlerskiej dotyczył podawania oksytocyny i jej wpływu na poród. Na wstępie prelegentka przypomniała definicję porodu naturalnego sformułowaną w 1997 r. przez WHO. Dzisiaj poród naturalny oglądamy rzadko. Najczęściej poród jest stale monitorowany przez aparaturę medyczną i nie odbywa się w pozycjach wertrykalnych tylko na leżąco. W niewielu

placówkach porody odbierane są na matach, w parciu w klęku, w kucki. Zazwyczaj uczestniczą przy porodach lekarze położnicy a przecież poród naturalny to domena położnej.

Poród jest dzisiaj najczęściej zdarzeniem technologicznym. Aż 70 proc. porodów dotyczy pełna medykalizacja, co prowadzi do dalszych konsekwencji w postaci większych, częstszych powikłań. Nagminnie w polskim położnictwie stosowana jest oksytocyna. Oksytocyna jest hormonem uwalnianym podczas kontaktu z drugim człowiekiem, jest hormonem szczęścia. To ona m.in. odpowiedzialna jest za zawiązanie więzi między matką a dzieckiem. Oksytocyna endogenna jest wydzielana pulsacyjnie i zależy od etapu porodu. To ona reguluje przebieg czynności skurczowej mięśnia macicy. Podawanie w sposób ciągły oksytocyny syntetycznej blokuje naturalny mechanizm produkcji oksytocyny endogennej, blokuje przerwy międzyskurczowe, eliminuje wydzielanie endorfin. Zbyt silne skurcze to ryzyko niedotlenienia płodu. Profesor zwróciła również uwagę, na fakt iż w przypadku sztucznie wywołanego porodu mimo stałego podawania oksytocyny może dojść do ograniczenia a nawet zatrzymania rozwierania szyjki macicy.

Dr hab. n. med. Piotr Dziechciarz – pediatra, gastrolog – w bardzo rzeczowym wykładzie nt. „Czego powinniśmy oczekiwać od mleka modyfikowanego” przedstawił schemat STEPS służący do oceny każdej interwencji medycznej, będący akronimem słów, schemat wg którego powinno oceniać się mieszkankę modyfikowaną:

- s – safety – bezpieczeństwo – czystość bakteriologiczna, odpowiedni skład;

- T – tolerance – tolerancja – ograniczanie zaburzeń przewodu pokarmowego, odpowiedni smak;
- E – effectivity – skuteczność – zmniejszanie ryzyka infekcji, zmniejszanie ryzyka nadwagi, kształtowanie odpowiednich preferencji smakowych;
- P – price – cena – korzyść powinna przewyższać cenę;
- S – simplicity – prostota – mieszanka powinna być łatwa w przygotowaniu.

Ważnym problemem dotyczącym ochrony danych osobowych zajęła się i dokładnie omówiła dr. n. med. Grażyna Dykowska. Wykład o temacie „RODO w codziennej pracy pielęgniarki i położnej” odnosił się do niebezpieczeństw, jakie niesie RODO, jak chronić dane wrażliwe, jaka jest odpowiedzialność pielęgniarki i położnej przy wydostaniu się chronionych danych pacjenta.

Mgr Zygmunt Sitko w wykładzie nt. „Rozbieżność odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek i położnych” omówił różnice w odpowiedzialności zawodowej pielęgniarki i położnej wynikające z ustawy o zawodzie pielęgniarki i położnej. Temat wielokrotnie już poruszany i interpretowany również przez prawników.

Dr n. o zdr. Grażyna Dychowska bardzo wyczerpująco omówiła temat „Komunikacja w zespole terapeutycznym”. Z jej słów wynika, że w naszej pracy zawodowej rzadko mamy do czynienia z zespołem terapeutycznym, nadal nie ma współpracy między lekarzem i pielęgniarką czy położną, zwłaszcza w warunkach opieki stacjonarnej. Opieka nad pacjentem na pewno przynosiłaby często dużo lepsze efekty gdybyśmy słuchali się wzajemnie i przekazywali swoje uwagi dotyczące zdrowia i choroby pacjenta. Nadal lekarze lecąc nie kierują się procesem pielęgnowania, obserwacją i zaleceniami wynikającymi z procesu opieki pielęgniarskiej czy położniczej.

Trochę optymizmu wniósł wykład pani dr n. o zdr. Anny Leńczuk-Gruby „Młodzież nie jest zainteresowana kształceniem w zawodzie pielęgniarki – jak to zmienić? Wyzwanie dla współczesnego pielęgniarstwa”. Nadal na rynku pracy pielęgniarek odnotowuje się duże braki kadrowe, ale optymistyczne jest to, że zmniejsza się liczba pielęgniarek wyjeżdżających za granicę.

Przyczyną na pewno jest znaczny wzrost wynagrodzenia, ale ten wzrost nie przyczynił jednak się istotnie do zwiększenia liczby zainteresowanych kształceniem. Młodzi ludzie dostrzegają ciężkie warunki pracy pielęgniarek, odpowiedzialność i nadal osób, które świadomie decydują się na studia pielęgniarskie jest mniej od tych, którzy zostają studentami, bo na przykład nie dostali się na inne kierunki studiów.

Pierwszy dzień konferencji upłynął pracowicie i zakończył się uroczystą kolacją.

W drugim dniu – 12 maja 2019 r. – pierwszy wykład na temat „Nietrzymania moczu” poprowadził prof. dr hab. n. med. Krzysztof Czajkowski – Konsultant Krajowy w Dziedzinie Położnictwa i Ginekologii. Pan profesor omówił nowoczesne metody operacyjne i leki stosowane w nietrzymaniu moczu, ale zwrócił przede wszystkim uwagę na wpływ ciąży i porodu na późniejsze problemy nietrzymania moczu u kobiet. Wielokrotnie podkreślał o znaczeniu profilaktyki i ćwiczeń Kegla. Problem nietrzymania moczu jest dolegliwością dla kobiet bardzo intymną i krepującą. Ważne jest abyśmy my położne umiały i miały wiedzę, jak pomóc kobiecie i gdzie pokierować jeśli objawy nasila się.

„Rak gruczołu piersiowego” to temat wykładu dr n. med. Justyny Teligi-Czajkowskiej, która przede wszystkim przekazała swoją wiedzę i doświadczenie w leczeniu raka piersi u kobiet ciężarnych. Dzisiejsza medycyna onkologiczna nastawiona na indywidualne leczenie pacjentki przynosi pozytywne rezultaty i daje szansę na wyleczenie. My położne musimy pamiętać, że zmiany w piersi nie zawsze związane są z okresem ciąży i jeśli pacjentka zgłasza nam jakies niepokojące objawy i dolegliwości, to warto pokierować ją na badanie USG.

Ostatni wykład „Standard opieki okołoporodowej, a rola położnej w diagnozowaniu depresji okołoporodowej” przygotowany i przeprowadzony przez dr n. o zdr. Jolantę Banasiewicz i dr n. o zdr. Hannę Rozenek zawierał ważne informacje dotyczące oceny ryzyka depresji w ciąży i po porodzie. Położna, która opiekują się ciężarną w ciąży fizjologicznej powinna przeprowadzić ocenę ryzyka i nasilenia objawów depresji w 11–14 i 33–37 tygodniu ciąży. Ocena ta powinna opierać się przede wszystkim na wywiadzie i a po stwierdzeniu czynników ryzyka (np. zła przeszłość położnicza, choroby psychiczne, próby samobójcze) położna powinna przeprowadzić test Edynburskiej Skali Depresji Poporodowej i w zależności od liczby uzyskanych punktów określić postępowanie. Położne rodzinne według standardu przeprowadzają ocenę ryzyka po porodzie w środowisku domowym, również korzystając z wywiadu i testu ESDP. Z wykładu dowiedzieliśmy się, że nie należy korzystać ze skali depresji Becka autorstwa Aarona Becka, gdyż jest to test chroniony prawami autorskimi i nie należy z niego korzystać bez zgody autora.

Barbara Dresler, Halina Kępa
Ewa Kopycka, Bożena Pawłowska

Majówka 2019

W tym roku oprócz organizatorów i uczelni kształcących pielęgniarki i położne – Uniwersytetu Medycznego, Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej obecni byli również diagnostki laboratoryjni również obchodzący swoje święto w maju. W przygotowanych punktach medycznych pielęgniarki i położne edukowały mieszkańców i wdrażały profilaktykę zdrowotną w zakresie m.in.: nauki samobadania piersi, kontroli ciśnienia krwi, poziomu glukozy we krwi,

Dnia 25 maja 2019 r. na rynku Łódzkiej Manufaktury już po raz piętnasty odbyła się akcja promocyjno-edukacyjna o tematyce zdrowotnej pod hasłem „Dzień z pielęgniarką i położną” zorganizowana przez Okręgową Radę Pielęgniarek i Położnych w Łodzi oraz Zarząd Regionu Łódzkiego Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych. Akcja jest prowadzona z okazji Dnia Pielęgniarki i Dnia Położnej.

porad w zakresie opieki i pielęgnacji noworodka i niemowlęcia, porad w zakresie diety, pomiaru tkanki tłuszczowej, pomiaru poziomu cholesterolu zdrowego trybu życia. Panie po 50. roku życia mogły wykonać mammografię, gdyż jak co roku dojechał do nas Mammobus. Pielęgniarki i położne prowadziły edukację populacji łódzkiej z naciskiem na maksymalną eliminację czynników predysponujących do rozprzestrzeniających się w szybkim tempie chorób cywilizacyjnych. Dużym zainteresowaniem jak corocznie było nabywanie przez mieszkańców naszego miasta zarówno dorosłych jak i dzieci umiejętności podjęcia szybkich i efektywnych działań w obszarze pierwszej pomocy. Koleżanki m.in. z Komisji Kształcenia Promocji i Rozwoju Zawodu uczyły, wykorzystując do tego celu fantomy, jakie są zasady prowadzenia resuscytacji oraz działania automatycznego defibrylatora (AED). Dzień upłynął w miłej atmosferze i miejmy nadzieję, że przedsięwzięcie spełniło swoje założenia i mieszkańcy Łodzi mogli dowiedzieć się jak zapobiegać chorobom i dbać o własne i swoich bliskich zdrowie. Organizatorzy akcji OIRPiP i Zarząd Regionu OZZPiP składają podziękowania wszystkim pielęgniarkom i położnym które wzięły udział w zorganizowaniu i przeprowadzeniu tej corocznej już akcji profilaktycznej dla mieszkańców naszego miasta oraz wszystkim sponsorom, którzy pomogli i uczestniczyli w tym wydarzeniu. Do zobaczenia za rok, bo Dzień z Pielęgniarką i Położną w Łódzkiej Manufakturze to już tradycja. (J.G.)

WYDZIAŁ ZDROWIA I NAUK SPOŁECZNYCH
W PIOTRKOWIE TRYB.

Czepkowanie 10 maja 2019 r.

W dniu 10 maja 2018 r. odbyła się uroczystość czepkowania pielęgniarek i pielęgniarzy – tegorocznych absolwentów, jak również studentów pierwszego roku Wydziału Zdrowia i Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Planowania Strategicznego w Piotrkowie Trybunalskim.

W tym roku akademickim studia na kierunku pielęgniarstwo I stopnia ukończyło 61 studentów, w tym 42 panie i 19 panów. Na pierwszym roku pielęgniarstwa studiuje 88 studentów, w tym 62 panie i 26 panów.

Wręczenie dyplomów i czepkowanie – to podniosło święto uczelni kształcącej pielęgniarki, specyficzne tylko dla środowiska pielęgniarek. Symbolika tej uroczystości jest bardzo wymowna i kształtowała się na przestrzeni wieków. Czepek to nie tylko identyfikator zawodowy ale też znak służby na rzecz zdrowia i życia drugiego człowieka.

Uroczystość na uczelni piotrkowskiej połączyła dwa czepki – ten biało-czarny – ostateczny i właściwy atrybut tego zawodu i ten czysto biały – oznaczający pierwszy stopień wtajemniczenia zawodowego. Dla studentów pierwszego roku to wskazanie tego ostatecznego celu, do którego zdążają i podkreślenie, że nie ma jutra, bez dzisiaj. Poznawanie własnych korzeni daje poczucie przynależności, tożsamości zawodowej, więzi, dumy.

Paniom czepki zostały wpięte we włosy, a panowie otrzymali czepki w formie przypinek do munduru. Pielęgniarze i pielęgniarki złożyli również przyrzeczenie oraz odśpiewali hymn pielęgniarstwa. Podziękowaniom i wrzuceniu nie

było końca. W imieniu Starosty Powiatu Piotrkowskiego podziękowanie i gratulacje z okazji uzyskania dyplomów pielęgniarstwa oraz międzynarodowego dnia pielęgniarek i pielęgniarzy złożył wicestarosta Powiatu Piotrkowskiego Dariusz Magacz. Oprócz czepków, ślubowania i hymnu pielęgniarstwa, uroczystość uświetniały jeszcze 2 inne, ważne dla zawodu symbole, takie jak: portret i lampion Florence Nightingale. Wykład okolicznościowy na temat odpowiedzialności zawodowej wygłosiła mgr Małgorzata Pniak – Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej Pielęgniarek i Położnych.

Ślubowanie absolwentów przyjął prorektor ds. nauki prof. nadzw. dr hab. n. med. Andrzej Banyś. Wśród zaproszonych gości znaleźli się:

- mgr Dariusz Magacz – Wicestarosta Powiatu Piotrkowskiego,
- mgr Eliza Bartkowska – dyrektor Powiatowego Centrum Matki i Dziecka w Piotrkowie Trybunalskim,
- mgr Małgorzata Pniak – przedstawiciel Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Łodzi, jednocześnie Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej Pielęgniarek i Położnych,
- mgr Beata Rzeźnicka – Naczelnia Pielęgniarka Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim,
- nauczyciele akademicy.

Uroczystość zakończyła się słodkim poczęstunkiem dla wszystkich uczestników – okolicznościowym tortem.

STANISŁAWA DZWONKOWSKA

Kit pszczeli czyli propolis

Kit pszczeli czyli propolis w medycynie ludowej od dawna stosowany jest jako środek bakteriobójczy, przeciwwirusowy i przeciwgrzybiczy. Współczesny świat zaczął go doceniać dopiero w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Wytwarzany jest przez pszczoły z żywicy pąków drzew. Skład chemiczny i znaczne zróżnicowanie propolisu zależne jest od roślinności danego obszaru geograficznego z którego pochodzi, od pory roku oraz rasy pszczoł. Propolis zawiera kilkaset związków chemicznych, w tym m.in.: flawonoidy, kwasy – fenolowe, tłuszczowe, aromatyczne oraz estry, sterole, kumaryny i inne. Te substancje sprawiają, że ma on zdolność niszczenia i blokowania różnych bakterii, grzybów, wirusów oraz pierwotniaków. Posiada również wiele drogocennych witamin: A, E, B1, B2, B5, B6 i D. Znalazł zastosowanie w profilaktyce jak i w leczeniu poważnych chorób. Preparaty propolisu polecane są osobom m.in. z wrzodami żołądka, dwunastnicy, przy leczeniu zapaleń jamy ustnej i dziąseł, w leczeniu paradontozy. Zabezpiecza organizm przed zatruciem metalami ciężkimi: arsenem, ołowiem. Pełni funkcję ochronną dla wątroby. Terapia kitem pszczelim sprawdza się w leczeniu zapalenia oskrzeli oraz w przewlekłym nieswoistym zapaleniu płuc. Wykazano, że propolis blokuje rozwój szczepów bakteryjnych odpornych

na antybiotyki. Wskazaniem do zastosowania propolisu są także schorzenia skóry, w tym najczęstsze – gronkowcowe, występujące pod postacią czyraków.

Propolis może mieć działanie przeciwnowotworowe – wskazują polskie badania przeprowadzone w Zakładzie Bromatologii Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku przez prof. Marię Borawską. Jej zespół przeprowadził również badania, w których sprawdzono wpływ intraktu (preparat ze świeżych roślin otrzymywany drogą maceracji etanolem) z dziurawca zwyczajnego w połączeniu z propolisem na przeżywalność komórek glejaka wielopostaciowego linii U87MG. Wyniki badań sugerują, że intrakt z dziurawca zwyczajnego oraz ekstrakt z propolisu ma hamujący wpływ na komórki glejaka wielopostaciowego przez działanie cytotoksyczne, hamowanie biosyntezy DNA oraz hamowanie wydzielania enzymów z grupy metaloproteina, tj. metaloproteiny 2 i 9 – wyjaśniła prof. Borawska. Zdaniem prof. Borawskiej przeprowadzone badania wskazują na możliwość wykorzystania badanych produktów pszczelich: miodów, pierzgi, mleczka pszczelego a szczególnie propolisu w postępowaniu terapeutycznym i dietetycznym u chorych z glejakiem mózgu najwyższego czwartego stopnia.

Co więcej, zastosowanie produktów pszczelich z temozolomidem nasiliło działanie leku (tzw. działanie synergistyczne) względem linii komórek U87MG.

Oczywiście to początek badań pani prof. Borawskiej, które będą nadal prowadzone, gdyż zespół otrzymał zgodę Komisji Etycznej aby zbierać dane od chorych na glejaka (za zgodą pacjentów).

Produkty pszczele mogą nas uwolnić od chorób cywilizacyjnych, mówi prof. dr hab. Ryszard Czarnecki z Uniwersytetu Jagiellońskiego. W swoich wykładach wskazuje na znaczącą rolę propolisu w zapobieganiu jak i leczeniu współczesnych chorób „zagonionego” świata: chorób serca, nadciśnienia, chorób neurodegeneracyjnych, schorzeń reumatycznych, alergicznych czy stwardnienia rozsianego (<https://www.youtube.com/watch?v=B-F2bBraZjM>). Doniosłe znaczenie posiada propolis nie tylko w zapobieganiu chorobom, ale także w leczeniu stosowanym przez profesora oraz naukowców z innych krajów.

Należy wspomnieć, że w ziołolecznictwie Bonifratrów, ich poradniach przyklasztornych oraz preparatach, które powstają z przekazu pokoleniowego, również można nabyć preparaty propolisowe.

Przodującym ośrodkiem naukowym, który zajmuje się m.in. propolisem i możliwościami jego stosowania jest Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu, zaś pracujący w nim prof. dr hab. n. farm. Bogdan Kędzia jest autorem wielu publikacji naukowych na temat produktów miodopochodnych.

Propolis posiada również działanie profilaktyczne w zwalczaniu każdej grypy, która staje się dla obecnej cywilizacji

coraz groźniejszą chorobą, ponieważ odporność człowieka jest coraz mniejsza po stosowaniu nadmiaru antybiotyków i różnych innych leków. Lekomania jest problemem współczesnego człowieka. Niektórzy lekarze przyznają, że czasem przepisują leki nawet wtedy, kiedy wiedzą, że nie jest to konieczne, bo pacjenci tego oczekują – gdyby lekarz nie wystawił recepty, uznaliby, że jest nieskuteczny. W aptekach zostawiamy rocznie niemal 18 mld zł, ponieważ znajdujemy tam „szybką i mniej uciążliwą alternatywę” na poprawę naszego zdrowia. Bańki czy inne naturalne metody (ziołolecznictwo, itd.) wymagają od nas czasu i zaangażowania w proces leczenia. Zaletą preparatów opartych na produktach pszczelich jest to, że można je stosować bez ograniczeń, ponieważ w przeciwieństwie do innych specyfików – nie można ich przedawkować. Ważne, aby pamiętać, że może zdarzyć się alergia na miód i inne pszczele wyroby, która występuje rzadko i zwykle u osób uczulonych na pyłki roślin oraz jad owadów.

Istotnym jest także, aby człowiek pamiętał, że on jest kowalem swojego zdrowia i żaden lek nie zwróci mu go w stu procentach. Większość wydaje się o tym pamiętać, świadomość zdrowotna społeczeństw jest coraz większa, dlatego poszukujemy korzystnych dla swojego zdrowia metod leczenia.

Z powyższego wynika, że coraz więcej ludzi nauki łączy leczenie konwencjonalne z naturalnym. Myślę, że coraz więcej ludzi mogłoby z korzyścią zastosować taką formę leczenia kompleksowego (leczenie konwencjonalne plus leczenie naturalne) w swoich dolegliwościach, gdyby Państwo dało taką samą możliwość na badania naukowe lekarzom, którzy chcą badać skuteczność leczenia naturalnego.

Nr 5–6/2019

PODZIĘKOWANIA

Serdeczne podziękowania dla całego Zespołu Kliniki Kardiologii Centralnego Szpitala Klinicznego UM w Łodzi, na ręce:

- mgr spec. Beaty Smarzyk – Naczelnaj Pielęgniarki CSK UM w Łodzi i lic. spec. Beaty Wasiak – Pielęgniarki Oddziałowej, dla całego Zespołu Pielęgniarek i Pielęgniarzy Kliniki
- prof. dr hab. n. med. Jarosława Drożdż – Kierownika Kliniki i dr n. med. Jana Krekory – Adiunkta Kliniki, dla całego Zespołu Lekarskiego
- całego Zespołu Pracowni Hemodynamiki – Lekarzom i Pielęgniarkom/Pielęgniarzom za fachową pomoc i profesjonalną opiekę medyczną, okazane serce, wsparcie i empatię, jaką Państwo niesiecie każdego dnia.

Wszystkim pracownikom Kliniki Kardiologii – Paniom i Panom – życzę słonecznych wakacji.

Maria Kowalczyk

„Człowieka mierzy się miarą serca”
Jan Paweł II

Pierwszego kwietnia 2019 r. zmarła w wieku 86 lat

śp. Zdzisława Duszyk (z domu Ździarska)

Pielęgniarka, mgr pedagogiki ogólnej, absolwentka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.
Utalentowana nauczycielka zawodu i przedmiotów zawodowych wielu pokoleń pielęgniarek.
Zdolna organizatorka procesu dydaktyczno-wychowawczego w placówkach szkolenia praktycznego.
Wieloletnia dyrektorka Liceum Medycznego nr 1 im. Tytusa Chałubińskiego w Łodzi przy ul. Narutowicza 122.
Otaczana szacunkiem młodzieży, rodziców i władz administracyjnych naszego miasta.

Dobry Człowiek, Niezawodny Przyjaciel.

Odznaczona:

Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia

Honorową Odznaką m. Łodzi

Honorową Odznaką Ruchu Przyjaciół Harcerzy

Złotym Krzyżem Zasługi

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski

Niech nasza wieczna pamięć i Boża Opieka będą z Tobą, Zdzisiu.

Miejscem wiecznego spoczynku śp. Zdzisławy Duszykowej jest Parafialny Cmentarz w Mazewie, w pow. łęczyckim.

mgr Maria Rzepkowska

Dziesiątego maja 2019 r. zmarła nasza Koleżanka

śp. Regina Krystyna Jelonek

Przeżyła 95 lat.

Absolwentka Szkoły Pielęgniarskiej im. Anny Rydlówny przy UJ w Krakowie, którą ukończyła w roku 1953.

Całe życie zawodowe poświęciła dzieciom, będąc wieloletnią kierowniczką żłobków.

Poza pracą zawodową ważną częścią Jej życia była sztuka.

Zajmowała się tworzeniem obrazów – ikon ze skrawków skóry, które układała pieczołowicie i z wielką cierpliwością.

Była członkiem Stowarzyszenia Plastyków Amatorów, które działa przy Łódzkim Domu Kultury.

Jej prace były wystawiane w ŁDK i w Muzeum Kinematografii w Łodzi.

Dwa obrazy Matki Boskiej Ostrobramskiej i Matki Boskiej Włodzimirskiej

zostały przekazane w darze Świętemu Janowi Pawłowi II.

Otrzymała za nie podziękowanie ze Stolicy Apostolskiej.

Była wyjątkowo życzliwą Koleżanką. I taką Ją zapamiętamy.

Koło Emerytowanych Pielęgniarek i Położnych
przy Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych w Łodzi

Samorząd zawodowy pielęgniarek i położnych reprezentuje osoby wykonujące zawody pielęgniarki i położnej oraz sprawuje pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.

Przynależność pielęgniarek i położnych do samorządu jest obowiązkowa.

Na wniosek osoby posiadającej dyplom ukończenia studiów na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo okręgowa rada pielęgniarek i położnych stwierdza lub przyznaje prawo wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej oraz dokonuje wpisu do rejestru pielęgniarek i położnych.

Pielęgniarka i położna stają się członkami samorządu z dniem wpisania do rejestru prowadzonego przez właściwą izbę.

Członkami Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Łodzi są pielęgniarki i położne, które mają stwierdzone lub przyznane prawo wykonywania zawodu i pozostają wpisane do rejestru prowadzonego przez Okręgową Radę Pielęgniarek i Położnych w Łodzi.

Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Łodzi jest jednostką organizacyjną samorządu, obejmującą zakresem swojego działania miasto Łódź oraz powiaty: bełchatowski, kutnowski, łęczycki, łódzki wschodni, opoczyński, pabianicki, pajęczański, piotrkowski, radomszczański, rawski, skierniewicki, tomaszowski, wieluński, zgierski.

Przypominamy o obowiązku dokonania wpisu do rejestru:

- ▶ w razie zgłoszenia zamiaru wykonywania zawodu na obszarze działania dwóch lub więcej okręgowych izb pielęgniarka i położna są obowiązane dokonać wyboru okręgowej izby, której będą członkami
- ▶ w przypadku zamiaru rozpoczęcia wykonywania zawodu na obszarze innej okręgowej izby, a także w przypadku wykonywania zawodu na obszarze działania dwóch lub więcej okręgowych izb, jeżeli w wyniku tego miałyby dojść do zmiany dotychczasowej okręgowej izby, pielęgniarka i położna składają wniosek o wykreślenie ich z rejestru dotychczasowej okręgowej izby wraz z informacją o dokonanym wyborze okręgowej izby, której chcą zostać członkami
- ▶ po otrzymaniu uchwały o wykreśleniu z rejestru z dotychczasowej okręgowej izby pielęgniarka i położna składają wniosek o wpis do rejestru wybranej przez siebie okręgowej izby
- ▶ w przypadku wykonywania zawodu wyłącznie poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pielęgniarka i położna składają wniosek o wykreślenie z rejestru wraz z informacją o miejscu wykonywania zawodu

Członkowie samorządu są obowiązani:

- ▶ postępować zgodnie z zasadami etyki zawodowej oraz zasadami wykonywania zawodu
- ▶ sumiennie wykonywać obowiązki zawodowe
- ▶ przestrzegać uchwał organów izby
- ▶ regularnie opłacać składkę członkowską
- ▶ aktualizować dane w rejestrze pielęgniarek i rejestrze położnych – w ciągu 14 dni od dnia powstania zmian. Dotyczy to w szczególności: danych osobowych, adresu zamieszkania, informacji o ukończeniu kształcenia poddyplomowego, miejsca zatrudnienia

UPRAWNIENIA CZŁONKÓW OKRĘGOWEJ IZBY PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH W ŁODZI

Członkowie samorządu mają prawo:

- ▶ wybierać i być wybierani do organów OIPiP w Łodzi
- ▶ korzystać z pomocy izby w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz ochrony właściwych warunków wykonywania zawodu
- ▶ korzystać z ochrony i pomocy prawnej izby
- ▶ korzystać z innych świadczeń izby i działalności samopomocowej
- ▶ członkowie OIPiP w Łodzi podlegają bezpłatnemu ubezpieczeniu w zakresie odpowiedzialności cywilnej związanej z wykonywaniem zawodu

Zapraszamy do korzystania z pomocy Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Łodzi w zakresie:

- ▶ **bezpłatnego udziału w formach kształcenia podyplomowego:**
  - szkoleniach specjalizacyjnych
  - kursach kwalifikacyjnych
  - kursach specjalistycznych
  - kursach doszkalających
- ▶ **bezpłatnego udziału w różnych formach doskonalenia zawodowego**

Zasady udziału członków OIPiP w Łodzi w formach kształcenia podyplomowego i doskonalenia zawodowego m.in. organizowanego przez OIPiP w Łodzi określone zostały Uchwałą Nr 862/VI ORPiP w Łodzi z dnia 8 października 2013 r. w sprawie zasad dofinansowania udziału członków samorządu w różnych formach kształcenia i doskonalenia zawodowego (ze zm.) – tekst na stronie internetowej OIPiP w Łodzi: www.oipp.lodz.pl/zasady_przyznawania_dofinansowania

Wykaz prowadzonych form kształcenia podyplomowego i doskonalenia zawodowego organizowanego i finansowanego z budżetu OIPiP w Łodzi – aktualizowany jest na bieżąco na stronie internetowej: www.oipp.lodz.pl/ksztalcenie_podyplomowe

- ▶ **pomocy finansowej w związku z wystąpieniem zdarzeń losowych członków samorządu**

Zasady udzielania zapomóg w ramach działalności OIPiP w Łodzi określone zostały Uchwałą nr 908/VI Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Łodzi z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie regulaminu udzielania zapomóg członkom Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Łodzi (ze zm.) – tekst na stronie internetowej OIPiP w Łodzi www.oipp.lodz.pl/pomoc_socjalna
- ▶ **bezpłatnej pomocy prawnej dotyczącej wykonywanego zawodu**

Bezpłatne porady prawnika w siedzibie OIPiP w Łodzi
- ▶ **bezpłatnego korzystania z zasobów biblioteki OIPiP w Łodzi**
- ▶ **lektury Biuletynu OIPiP w Łodzi, zawierającego informacje dotyczące zarówno życia samorządu zawodowego jak i artykuły merytoryczne związane z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i położnej**